

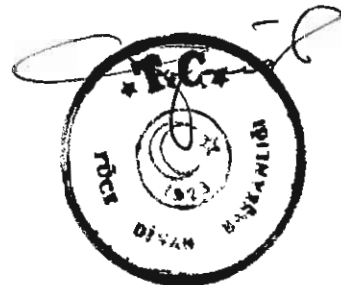
E.1981/1

birlikte hareket ettiğini göstermektedir. Nitekim, arsaların ve koşulların aynı olmasına rağmen Genel Müdür, 28.7.1978 günlü 667452 sayılı sunuş yazısı ile, Nazım Plân Bürosu'nun anılan yazısına ve satıcının ek teklif mektubuna dayanarak, arsaların satın alınması işini, önceki red kararına karşın yeniden Yönetim Kurulu gündemine getirmiş (Dosya:A-Dizi: 154-156); Nazım Plân Bürosu cevabına ve satıcının ek teklifine dayanan sunuş yazısıyla da, arsaların alımı için öngörülen koşulların gerçekleştiği izlenimi yaratılmıya çalışılmıştır. Gerçekten, 29.6.1978 günlü ekspertiz raporunda yer alan arsaların tevhitli tapusunun verilmesi koşulu satıcının ek teklif mektubundan aktarılan "çapının tetkikinden parsellerin birbirleriyle hemhudut olduğunun görüleceğini, parseller arasındaki yolların belediyeye terk edilmiş ve Belediyece istimlak edilmiş bulunmadığı" yolundaki iddia ile, mezarlık genişletme alanından çıkarılma koşulu da Nazım Plân Bürosu'nun yazısı ile karşılanmak istenmiştir. Aynı biçimde, Nuh Kuyusu Caddesine cepheli 10.000 m² büyüklüğündeki 4 nolu parselin de birlikte düşünülmesi koşulu satıcının ek teklifinden, gerçek olup olmadığı araştırılmadan alınan "10.000 m² arsa da tarafımızdan alınmış ve Kurumumuza teklif edilecek duruma getirilmiştir" yolundaki ifade ile karşılanmıştır. Oysa, komşu 4 nolu parselin mektupta belirtildiğinin aksine, satıcının mülkiyetine geçmediği anlaşılmaktadır.

Mustafa ENGİNSU'nun bu çabaları üzerine, daha önce satıcı teklifini oybirliğiyle reddeden Yönetim Kurulu bu kez, "konunun üyeler tarafından mahallen görüldükten sonra karar verilmek üzere toplantı dışında tetkikini" 28.7.1978 günü oybirliğiyle kararlaştırmıştır (Dosya:A-Dizi: 154).

Arsaların alımı işinin aceleye getirildiği gözlemlenmektedir : Nazım Plân Bürosu'nun yazısı Kurum'a 24.7.1978 gününde gelmiştir. Satıcı-

Q.1981/1

E.1981/1

nın ek teklifi 26.7.1978 günlüdür. Mustafa ENGİNSU'nun sunuş yazısı 27.7.1978'de hazırlanmış, 28.7.1978 gününde kaydedilmiştir. Öneri aynı gün Yönetim Kurulu gündemine girmiş ve yukarıdaki karar verilmiştir. Sanık Mustafa ENGİNSU'nun bu aceleci tutumuyla bir yandan bu alımı, önceden haberdar olduğu anlaşılan 31.7.1978 günlü Bakanlık Genelgesi kapsamı dışında bırakmayı, öte yandan, gerçekleri yansıtmayan sunuş yazısını aynı günkü gündeme alarak, Yönetim Kurulu üyelerinin konuyu incelemelerini önlemeyi amaçladığı anlaşılmaktadır. Nitekim Yönetim Kurulu, 28.7.1978 günü konunun üyeler tarafından incelenmesine karar vermiştir. Sanık Mustafa ENGİNSU, 31.7.1978 günlü Bakanlık genelgesinden sonra, bu aceleci tutumunu sürdürmemiştir. Konu, 3.8.1978 günlü gündemde görüşülecekken sanığın istemiyle gündemden çıkarılmıştır. Gerçekten, aynı günkü gündemde 31.7.1978 günlü Bakanlık genelgesinin Yönetim Kurulunda incelenmesi konusu da yer almıştır. Yönetim Kurulu üyelerinin bu konudaki tutumunu daha önceden bilen Mustafa ENGİNSU, 3.8.1978 günlü gündemden öneriyi geri alıp genelge konusundaki karardan sonra görüşülmesini sağlamakla, bu karardan da destek almayı amaçlamıştır.

Konu, 17.8.1978 günlü, 723924 sayılı sunuş yazısı ile yeniden Yönetim Kuruluna götürülmüş ve 18.8.1978 gününde yapılan görüşmeler sonunda da, "dosyanın müteakip toplantıda karar verilmek üzere, Üyeler tarafından toplantı dışında tetkikine oybirliğiyle" karar verilmiştir (Dosya:A-Dizi: 152-153).

Satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün önerisi, 15.9.1978 günü bir kez daha Yönetim Kurulu gündemine getirilmiş ve yapılan görüşmelerden sonra, aynı gün ve 4986 sayılı kararlarla arsaların satın alınmasına karar verilmiştir. Bu karar şöyledir :

"... teklif üzerine yapılan görüşmeler sonunda, söz konusu arsa-

E.1981/1

ların üzerinde son yardım Hastanesi veya başka bir sağlık tesisi yapılmak amacıyla, 10.000 m² miktarındaki kısım da dahil olmak üzere kesin ölçü sonunda çıkacak brüt miktarı esas alınmak üzere, Kurum elemanlarıca tespit edilen ekspertiz değeri olan beher m²'sinin 3000.-TL. (üçbin) üzerinden satın alınmasına oybirliğiyle karar verildi (Dosya:A- Dizi: 151).

Ekspertiz Kurulunun 29.6.1978 günlü raporunda ve bu rapora dayanılarak düzenlenen Genel Müdürlüğün sunuş yazısında, muhtelif parsellerin tevhitli tapusunun verilmesi ve imar plânında mezarlık genişletme alanından çıkartılması koşullarıyla arsaların m²'sinin 3000 liradan satın alınması önerildiği halde, Yönetim Kurulu kararında bu koşullara yer verilmemiştir.

Yönetim Kurulu kararında dikkati çeken diğer bir husus da, "kesin ölçü sonunda çıkacak brüt miktarı esas alınmak üzere" denilmiş olmasıdır. Kararda yer alan ve ne anlama geldiği anlaşılamiyan "brüt" sözcüğü, kararın uygulanmasında uyumsuzluklar çıkmasına neden olmuş ve arsaların gerçek m² bedellerinin gizlenerek 3000 lira yerine, 4401,80 liraya alınmasını sağlamaya yaramıştır. Yönetim Kurulu kararının daha iyi anlaşılabilmesi için satışı önerilen parsellerle ilgili kısa bir açıklama yapılmasında yarar görülmüştür. Üsküdar 1. Eölge Tapu Sicil Muhafızlığının 6.7.1979 günlü, 2208 sayılı yazısından (Dosya:A-Dizi: 96-99) anlaşıldığına göre :

Kurum'a satışı teklif edilen arsalar, Üsküdar, Arakiyeci Hacı Mehmet Mahallesi 49 pafta, 458 ada, 5 parsel sayılı 36357 m² büyüklüğündeki tarlanın ifrazından oluşmuştur. Üsküdar Asliye Hukuk Hâkimliğinin 20.3.1972 günlü ilâmına istinaden 5 nolu parsel, 9, 10 ve 11 nolu olmak üzere üçe ifraz edilmiştir. Bunlardan 9 nolu 25684,50 m²'lik par-

Yılmaz

E.1981/1

sel ile 10 nolu 7201,50 m²'lik parsel verasette iştirak suretiyle malikleri adına ve 3471 m²'lik 11 nolu parsel de Vakıf Selimiye Suyu isale hattı vasfı ile İstanbul Belediyesi Sular İdaresi adına 29.3.1972 tarihinde tescil edilmiştir.

458 ada, 9 nolu parselin 6863 m²'lik kısmı yola terkedilmiş, geriye kalan 18821,50 m²'lik kısmı da 12-24 nolu parseller olarak arsa vasfı ile hükmen ifraz ve taksim suretiyle 1.11.1972 gününde malikleri adına tescil edilmiştir.

458 ada 10 nolu parsel de, 25-30 nolu parseller olarak arsa vasfı ile hükmen ifraz ve taksim suretiyle yine 1.11.1972 gününde tapu kütüğündeki malikler adına tescil edilmiştir.

Mustafa Kemal DERİNKÖK, 5 nolu parselin ifrazından oluşan 13, 15-25, 27-29 nolu parsellerin tamamını ve 12 nolu parselin de 72/240 hissesini, toplam 22268 m²'yi, 1977 yılında 3.148.974 lira bedel karşılığında satın almıştır. Satıcının Kurum'a satmayı önerdiği arsaların 4.4.1978'deki durumu şöyledir :

Mustafa Kemal DERİNKÖK'e ait parseller....	22268 m ²
Yaşar ERDEM'in 12 nolu parseldeki hisesi..	2511 m ²
Sular İdaresine ait 11 nolu parsel.....	3471 m ²
Parseller arasındaki yollar.....	6863 m ²
Üçüncü kişilere ait 14,26,30 nolu parseller	1244 m ²

Toplam..... 36.357 m²'dir.

Şu duruma göre, satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün sahibi olduğu arsaların toplam yüzölçümü 22268 m²'dir. Oysa adıgeçen, Kurum'a verdiği teklif mektubunda Yaşar ERDEM'in 12 nolu parseldeki 2511 m²'lik hissesini de kendisine mal ederek 24779 m²'lik bir yeri satma önerisinde bu-

Q.1981/1

E.1981/1

lunmuştur. Yönetim Kurulu kararında ise, satıcının sahip olduğu yer daha da genişletilmiş ve kendisine 36357 m² bedelinin ödenmesi sağlanmıştır. Gerçekten, kararda yer alan ve kasıtlı olarak muğlak bir şekilde kaleme alındığı anlaşılan "arsaların kesin ölçü sonunda çıkacak brüt miktarı üzerinden beher m²'sinin 3000 liradan satın alınması" biçimindeki ifadeyle, 5 nolu parselin ifrazdan önceki yüzölçümü gözönünde tutularak, satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK'e, 36357 m² x 3000=109.071.000 lira ödenmesi sağlanmıştır. Yukarıda da açıklandığı gibi, 36357 m² büyüklüğündeki eski 5 nolu parselin 3471 m²'lik bölümü Sular İdaresinin, 6863 m²'lik bölümü yol olarak Belediyenin ve 1244 m²'lik bölümü de, üçüncü kişilerin mülkiyetinde bulunmaktadır. Bir bölümü yola terkedilmiş, bir bölümü Vakfa, kalanı değişik kişilere ait yerlerin birleştirilmesine hukuken imkân yoktur. Kaldı ki, Yönetim Kurulu kararıyla 5 nolu parsel birleştirilmişcesine para ödenirken, satıcıya arsaların birleştirilmesi yükümlülüğü de getirilmemiştir.

Kurum, Yönetim Kurulu kararı uyarınca satın aldığı 24779 m²'lik arsa için 36357 m²'lik bir bedel ödemiştir. Böylece Kurum'un mülkiyetine geçen arsanın m²'si 36357 x 3000: 24779=4401,80 liraya gelmiştir.

Bu konulara ilişkin olarak Genel Müdür Mustafa ENGİNSU ifadesinde; Üsküdar Tapusundan alınan yazıda arsanın yekûnunun 36.357 m² olarak gösterildiğini, teknik adamların röper ve haritada yapılan ölçüm sonunda tespit ettikleri rakamın da 36.357 m² olduğunu, satıcının yolları Belediyeye terketmiş olmadığını, tedbir olarak "36357 m²'lik arsayı Kurum'a veriyorum" şeklinde yazılı beyanının aldıklarını söylemiştir.

Aynı konuda Yönetim Kurulu üyeleri sanıklar, imar durumu olmadığı için satış teklifini önce reddettiklerini, fakat daha sonra arsalar üzerinde sağlık tesisi yapılabileceğine dair Nazım Plân Bürosunun yazısı-

E.1981/1

nın kendilerine gösterildiğini, 36.357 m²'lik yer için koşullu olarak m²'si 3000 liradan satın alma kararı aldıklarını, koşullar gerçekleşmeden yapılan satın alma işlemlerinden sorumlu tutulamıyacaklarını belirtmişlerdir. Yönetim Kurulu üyelerinden Mehmet Selami ÇEKMEGİL, buna ek olarak Yönetim Kurulunda yeni göreve başladığını, katıldığı ilk toplantıda satın alma kararı alındığını, elinden gelen özeni gösterdiğini, öteki üyelerin verdikleri bilgilere göre olumlu oy kullandığını söylemiştir.

Dosyada bulunan belge ve bilgiler karşısında, bu savunmalara itibar edilmesi olanağı yoktur. 36.357 m²'lik eski 5 nolu parselin ifrazı sonucu oluşan 3471 m²'lik 11 nolu parsel, tapuda Vakıf Selimiye Suyu İsale hattı vasfıyla kayıtlıdır. İstanbul Sular İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 11.7.1979 günlü, 7919 sayılı yazısında, "Bahsi geçen parsel Vakıf Selimiye Suyu menba, isale hattı ve himaye sahaları ile birlikte yer altında başlıbaşına bir tesistir. Bu su Selimiye Camii, Selimiye Kışlası ve civarında isale olunmaktadır. 11 parsel, suyun menba ve isale hattının korunması için istisna edilmiş olup üzerinde hiçbir inşaat ve benzeri sabit tesis v.s. yapılması olanaksızdır" denilmektedir (Dosya: A-Dizi: 100). Öte yandan, tapudaki kayıtlara göre 6863 m²'lik bir yer yol olarak malikler tarafından rızaen Belediyeye terkedilmiş ve böylece Belediyenin mülkiyetine geçmiştir.

Yaşar ERDEM'in hissesi de katılsa, Mustafa Kemal DERİNKÖK'e ait parsellerin yüzölçümü toplamı, 24778,50 m²'dir. Zaten satıcının teklif mektubunda da 24.778,50 m²'nin satışı önerilmiştir. Yönetim Kurulunun bu kararıyla satıcının bile teklife cesaret edemediği, Kurum mülkiyetine geçmesi olanağı bulunmayan, başkalarına ait yerler için de satıcıya bedel ödenmesi sağlanmıştır.

Yönetim Kurulunun 15.9.1978 günlü, 4986 sayılı kararının yazdırılması aşamasında da dikkati çeken gelişmeler olmuştur. Yönetim Kurulu üye

Çekirge

E.1981/1

si Hamdi NUHOĞLU, bu kararın verildiği günün akşamı Büro Müdürü Öztan SAYINBERK'i odasına çağırarak, satım işlerini takip eden Kazım ERDEM ve Ertuğrul MAT ile Nihat BİLGİN'in yanında kararın yazılmasını istemiştir.

Öztan SAYINBERK, vaktin dar olduğunu, kararın o anda yazdırılması olanağı bulunmadığını öne sürerek bu isteğe karşı çıkmışsa da, sonuçta Hamdi NUHOĞLU'nun ısrarı üzerine ve isteği doğrultusunda arsaların m²'sinin 4600 liradan satın alındığını gösteren bir karar metni hazırlamak zorunda kalmıştır (Dosya:A-Dizi: 56). Bu karar metnini alan Hamdi NUHOĞLU, ertesi gün Yönetim Kurulunun öteki üyelerine imzalatma girişiminde bulunmuşsa da, Mehmet AKGEMCİ ve Mehmet Selami ÇEKMEGİL fiyat değişikliğinin farkına vardıklarından, bu girişim sonuçsuz kalmıştır.

Tanık Öztan SAYINBERK, Müfettişlere verdiği ve Yüce Divan'da da doğruladığı 25.7.1979 günlü ifadesinde bu konuda şu açıklamayı yapmıştır :

"Hamdi NUHOĞLU.... mesainin bitimine rağmen ısrarla kendi odasında ve yanında Kazım ERDEM, Ertuğrul MAT ve Emlâk İşleri Başkan Yardımcısı Nihat BİLGİN olduğu halde bu kararın acele yazılmasında ısrarlı olduğunu bildirdi. Ve bunun üzerine bana birtakım notlar vererek kararın bu şekilde yazılmasını istedi. Notlara baktığımda birtakım parsel numaralarından bahsedildikten sonra arsanın metrekaresinin 4800 liradan satın alınmasının karara bağlandığını belirtiyorlardı. Bu sonuca varırken aralarında birtakım hesaplar yaptıktan sonra bu miktarı belirlediklerini anladım " (Dosya:A-Dizi: 58). Aynı tanık, Yüce Divan'da, karar metninin yazılmasından sonra Kazım ERDEM'in odada bulunanları kendisi de dahil yemeğe çağırdığını, ancak kendisinin gitmediğini söylemiştir.

Yönetim Kurulu Üyesi Ekrem ÖZKILIÇ, aynı konuda Yüce Divan'da

Handwritten signature or mark.

E,1981/1

verdiği ifadeye, arsaların m²'sinin 3 bin liraya alınmasına karar verildikten sonra Hamdi NUHOĞLU tarafından Öztan SAYINBERK'e 4 bin lira üzerinden karar yazdırıldığını, karar yazıldıktan sonra Hamdi NUHOĞLU'nun Sekreteri tarafından imza için önüne getirildiğini, o esnada telefonla konuştuğu için incelemeyen kararı imzaladığını, birkaç dakika sonra Mehmet AKGEMCİ'nin telefon ederek "arsayı 3 bine almadık mı" diye sorduğunu, 3 bine aldık biçiminde cevap verdiğini, Mehmet AKGEMCİ'nin de "4 bin küsur yazılmış, siz de imza etmişsiniz" dediğini, aman ben telefonla konuşuyordum, bir hata ettim diye cevap verdiğini, açıklamıştır (Tutanak-Sayfa: 636).

Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet AKGEMCİ de ifadesinde, Ekrem ÖZKILIÇ'ın belirttiği hususları doğrulamış, imza için önüne getirilen kararın 3 bin lira yerine 4 bin küsur lira üzerinden yazılıp Ekrem ÖZKILIÇ tarafından imzalanmış olduğunu gördüğünü, bunun üzerine telefonla Ekrem ÖZKILIÇ'ı uyardığını, durumu Öztan SAYINBERK'e bildirdiklerini, böylece kararın imzalanmasının önlendiğini belirtmiştir (Tutanak-Sayfa: 613).

Öztan SAYINBERK ve Nihat BİLGİN'in ifadelerinden, Hamdi NUHOĞLU ile Kazım ERDEM ve Avukat Ertuğrul MAT arasında ilişki bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu ilişkinin varlığı belgelerle de doğrulanmaktadır. Nitekim "H. NUHOĞLU" adına düzenlenen toplam 19.240,35 lira içerikli ve Hilton Otelinde 31.10-7.11.1978 ve 18-19.11.1978 günlerinde kaldığını gösteren faturaları Kazım ERDEM'in ödediği görülmüştür.

Malatya'daki taşınmaz malların alımına " söz konusu gayrimenkullerin beher m²'sinin 10.000 liradan satın alınmasının uygun olacağı" görüşüyle muhalefet eden tek üye olan sanık Hamdi NUHOĞLU'nun, Üsküdar'daki pürüzleri olan arsaların alımına karşı çıkmaması, hatta Yönetim Kurulu kararını da aşarak 4600 lira bedel üzerinden alınması için karar

Çalış

E.1981/1

yazdırma girişiminde bulunması, kastını gösteren önemli bir husustur. Sanığın satıcı yararına beklenmedik bu tür bir girişimde bulunması, kendisinin satıcı tarafından bu yolda hareket için azmettirildiğini ortaya koymaktadır. Malatya'daki taşınamaz malların alımlarında muhalif kalan bir üyeden, mezarlık genişletme alanı içinde kalan, imar durumu olmayan, birleştirilmesi olanağı bulunmayan, bir bölümü başka kişilere ait arsaların alımı söz konusu olduğunda, mantaken öncelikle muhalif kalması beklenirdi. Sanık Hamdi NUHOĞLU, arsaları yerinde görmesine, Yönetim Kurulu üyesi olarak bu konudaki bütün toplantılara katılmış olmasına, bu nedenle de konuyu incelikleriyle bilmesine, daha önceki Yönetim Kurulu kararında arsaların alınması teklifi reddedilmesine ve durumda hiçbir değişiklik olmamasına rağmen, arsaları görmeye gittiği İstanbul dönüşünde, satıcı yararına bir tutum içine girmiştir. Tanık Öztan SAYINBERK'in ifadesine göre sanık Hamdi NUHOĞLU, arsa metrekaresi bedellerini Kazım ERDEM'le birlikte yaptıkları hesaba dayanarak 4600 liradan alındığı yolunda karar yazdırma girişiminde bulunmuştur. Mesai bitiminde karar yazacak bir daktiloyu hazır tutması, aynı anda Kazım ERDEM'in de yanında olması, Öztan SAYINBERK'in arsaların 3000 liradan alınmasının karara bağlandığı yolundaki itirazına rağmen 4600 lira üzerinden karar yazdırma girişiminde bulunması gibi davranışlarını olağan görmek mümkün değildir. Öte yandan, 4600 lira üzerinden satın alma kararının hazırlanmasından hemen sonra Kazım ERDEM orada bulunanlarla birlikte kendisini yemeğe davet etmiştir. Aynı şekilde bu ilişkiler satın alma kararı verildikten sonra da sürdürülmüş, daha önce de değinildiği gibi H. NUHOĞLU adına İstanbul Hilton Oteli'nce düzenlenen fatura bedellerini Kazım ERDEM ödemiştir. Gene "H. NUHOĞLU" adına aynı Otelce düzenlenen 24-25.10.1978 ve 21-25.12.1978 günlerine ilişkin faturalarda, konaklama bedeli 8830,65

Arslan.

E.1981/1

liranın satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün ortağı olduğu Mizan Ticaret Şirketi tarafından ödendiği belirtilmiştir.

Cumhuriyet Başsavcısı esas hakkındaki düşüncesinde :

".... Bilhassa Hamdi NUHOĞLU'nun bu arsaların alınması için gösterdikleri gayret ve yaptıkları işlemler görevi kötüye kullanmak eyleminin ve kastının üst düzeyde bulunduğunu göstermektedir.

Bu şekildeki girişimlerin ve bu yolla satıcıya sağlanan menfaatin karşılıksız olamayacağı düşünülmekte ise de menfaat ilişkisinin kesin delilleri saptanamamıştır.

Bu itibarla;

1-.... Hamdi NUHOĞLU'nun eylemlerinin ve kasıtlarının ağırlığı ve derecesi de nazara alınarak TCK'nun 240 ncı maddesine göre, ..."

Sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün de, TCK'64/2, 240 ve 80 inci maddeleri gereğince cezalandırılmasını, ceza tayin edilirken olayların vahameti nazara alınarak sözü edilen maddede öngörülen cezanın azami hadinin gözönünde bulundurulmasını",

İstemmiştir.

Gerek Malatya'daki gerek Üsküdar'daki taşınmaz malların birtakım yolsuzluklarla Kurum tarafından gerçek değerlerinin çok üstünde bedellerle satın alınmasından asıl yararlanan bu taşınmaz malların sahibi Mustafa Kemal DERİNKÖK olmuştur. Sanık Kazım ERDEM'in bu satış işlemlerinde birtakım yolsuzlukların yapılmasını ya da yapılmasına göz yumulmasını sağlamak amacıyla ortada belli ölçüde kendi yararı da olsa, otel, terzi ve mobilya masrafı adı altında yüzbinlerce liralık ödemeyi mal sahibinin bilgisi dışında yaptığı, ya da yapılan yolsuzluklardan mal sahibinin haberdar olmadığı düşünülemez. Kaldı ki, sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün Üsküdar arsalarının satımı nedeniyle Kurum'a yaptığı başvurulara sürekli yanlış ve yanıltıcı bilgiler vermesi kastını göstermek-

R. K.

E.1981/1

tedir. Nitekim sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK bu başvurularında, arsaların imar durumu bulunmadığı halde imar durumu bulunduğunu, 4 nolu parselin başkalarına aidiyetini bildiği halde bu parselde de sahip olduğunu, 12 nolu parselde Yaşar ERDEM de paydaş iken tümüne sahip bulunduğunu, arsalar arasındaki yolların Belediyeye terkedilmesine rağmen edilmediğini, birleştirilmesi olanağı bulunmayan arsaların birleştirilebileceğini öne sürmüştür.

Malatya ve Üsküdar'daki taşınmaz malların sahibi sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK yararına ve onun bilgi ve katkısı olmadan Kurum yetkililerinin kendiliklerinden sonunda sorumluluklarını da gerektirebilecek birtakım yolsuz işlemlere giriştikleri düşünülemez. Ancak, Malatya'daki taşınmaz malların satımını sanık Kazım ERDEM ve Cevdet Yücel FENERCİ-OĞLU aracılığıyla yürütmeyi yeğleyen Mustafa Kemal DERİNKÖK hakkında bu olaylar nedeniyle dava açılmamıştır. Üsküdar'daki arsaların satımı işinde ise, sanık hakkında Yönetim Kurulu üyesi Hamdi NUHOĞLU'na rüşvet vermek suçundan dava açılmıştır. Daha önce de değinildiği gibi, "H. NUHOĞLU" adına Hilton Oteli'nce düzenlenen 24-25.10 ve 21-25.12.1978 günlerine ait faturalarda, bedelin Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün ortağı olduğu Mizan Ticaret tarafından ödendiği belirtilmiştir. Gerçekten, Malatya'daki taşınmaz mal alımlarına muhalif kalan Hamdi NUHOĞLU ile özel ilişkilere girmenin Üsküdar'daki pürüzlü satım işleminin yürütülmesi için zorunlu olduğunu anlayan Kazım ERDEM ve Mustafa Kemal DERİNKÖK, adı geçeni zaman zaman otellerde ağırlamışlardır. Hamdi NUHOĞLU'nun Yönetim Kurulunun alım kararına katılması ve m²'si 3000 lira yerine 4600 lira üzerinden karar yazdırma girişiminde bulunmasından sonra otelde ağırlanması, mal sahibine sağlanan yararlar rüşvet olarak verildiği öne sürülen otel ücreti arasında oransızlık bulunması ve aralarında bir rüşvet anlaşması bulunduğunun saptanamaması karşısında eylem; rüşvet olarak

Q.1981/1

E.1981/1

değil, görevi kötüye kullanma niteliğinde kabul edilmiştir.

Suçun işleniş biçimi ve Kurum görevlisi Öztan SAYINBERK'e karşı tutumu gözönünde tutularak, sanık Hamdi NUHOĞLU hakkında asgari haddin üzerinde ceza verilmesi uygun görülmüştür.

Sanığın hizmet nedeniyle inancı kötüye kullandığını kabule yeter delil bulunmadığından beraatına karar verilmelidir.

Hamdi NUHOĞLU'nun eylemine bağlı olarak, aynı gerekçeyle Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün eyleminin rüşvet vermek suçunun öğelerini oluşturmadığı, gerek Malatya gerek Üsküdar'daki taşınmaz malların sahibi olarak yapılan yolsuzluklardan büyük yararlar sağlayan sanığın Malatya'da kendisine ait taşınmaz mal alımında Kurum yararını kolladığını bildiği Hamdi NUHOĞLU'nu yukarıda anlatılan özel ilişkilerin etkisiyle görevini kötüye kullanmaya azmettirdiği kanaatine varılmıştır. Kurum'a verdiği zarar miktarının yüksek oluşu, yanıltıcı bilgilerle yanlış kararlar alınması konusunda gösterilen çaba, kamu görevlileriyle özel ilişkiler kurularak, ya da onlara çıkar sağlanarak birtakım yolsuzlukların yapılması, sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK hakkında cezanın aşağı sınırının aşılmasını gerektirmiştir.

b) SANIKLAR HİLMİ İŞGÜZAR, KAZIM ERDEM, MUSTAFA ENGİNSU, FEHMİ CÖNK, EKREM ÖZKILIÇ, MEHMET AKGEMCİ, REFİK BAYDUR, SAVAŞ BENLİ, MEHMET SELAMİ ÇEKMEGİL'İN EYLEMLERİ :

Yönetim Kurulunca alınan 15.9.1978 günlü, 4986 sayılı karardan sonra, Genel Müdürlük, 25.9.1978 günlü, 853741 sayılı yazı ile Bölge Müdürü Rasim BOLCA adına düzenlenen yetki belgesini İstanbul Bölge Müdürlüğüne göndermiştir (Dosya:A-Dizi: 149). Bu yetki belgesinde, ".... arsanın kesin ölçü sonunda çıkacak brüt miktar esas alınmak üzere, beher m²'sinin 3000.-TL.'den satın alınması...." talimatı verilmiştir (Dosya:A-Dizi: 148). Bu arada, kendisine satın alma kararı tebliğ edi-

Qlus

E.1981/1

len satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK, 25.9.1978 günlü dilekçe ile Üsküdar 1 Nolu Tapu Sicil Muhafızlığına başvurarak 5 nolu parselin ifraz görmeden önceki röperli krokisi ile toplam alanının bildirilmesini istemiştir (Dosya:A-Dizi: 147). İstedığı cevabı aldıktan sonra satıcı bu kez, İstanbul Emlâk ve İnşaat Bölge Müdürlüğüne başvurarak; Yönetim Kurulu kararı ile yetki belgesinde, arsaların "kesin ölçü sonunda çıkacak brüt miktarı esas alınmak üzere beher m²'sinin 3000.-TL.'den satın alınmasını teminen" sözcüklerinin yer aldığını, kendisine ait arsaların tapuda 24.778,50 m² olarak görüldüğünü, ancak Tapu Sicil Muhafızlığının ekli yazısına istinaden arsaların yüzölçümünün 36357 m² olarak kabul edilmesi gerektiğini, belgelerdeki "brüt" sözcüğünden bunun anlaşıldığını, brüt miktarı 36357 m² olan parsellerin beher m²'sini 3000 liradan satabileceğini bildirmiştir. Bu gelişmeler karşısında İstanbul Bölge Müdürlüğü, 15.9.1978 günlü Yönetim Kurulu kararının uygulanmasında duraksamaya düşmüş, konuyu 30.9.1978 günlü, 18442 sayılı yazı ile Genel Müdürlüğe iletmiştir (Dosya:A-Dizi: 143-145). Bu yazıda, aydınlatılması istenen noktalar şöyle açıklanmıştır.

"A) Tapuda, Müdürlük Kurulu kararı ve yetki belgesinde 24.778,50 m² olarak belirlenen mezkûr parsellerin maliklerince iddia edildiği üzere 36.357 m² miktar üzerinden satın alınması hukuken ve maddeten imkânsızdır.

B) 12 parselin 168/240 oranında hissedarı Yaşar ERDEM'in hissesiyle, başka bir şahsa ait olduğu saptanan 4 nolu parselde kayıtlı takriben 10.000 m² miktarındaki arsanın, satın alınması temin edilemediği takdirde Kemal DERİNKÖK'e ait diğer parsellerle 12 nolu parseldeki hissesinin 1. etapta satın alınıp alınmayacağı,

C) 3 ncü şıkta içeriği açıklanan arsaların imar durumları hakkında, Müdürlüğümüzce tereddüte düşülmüş bulunmaktadır."

Qulus

E.1981/1

Bu yazı üzerine Genel Müdürlük, 5.10.1978 günlü sunuş yazısı ile konuyu bir kez daha Yönetim Kurulu gündemine getirmiştir. Sunuş yazısında Bölge Müdürlüğünün yazısı özetlendikten sonra şu önerilerde bulunulmuştur :

"1- Belediyeden, bahse konu arsadaki sağlık tesisi yapılabileceğine dair, kesin izin alınması,

2- İlişik krokide kırmızı ve mavi renklerle boyalı kıyımların tevhidinin yapılması,

3- Mezkûr arsayı oluşturan parseller meyanında bulunan, 12 nolu parselde kayıtlı 3588 m²'lik arsanın 168/240 hissesinin maliki ile, Nuh Kuyusu Caddesine cepheli, ilişik krokide sarı renkle boyalı 4 nolu parselde kayıtlı, takriben 10.000 m²'lik arsanın malikinden satış taahhütlerinin sağlanması, kaydıyla, bahse konu arsaların m²'sinin 3000.-TL.den satın alınmasının uygun olacağı,

kanaatına varılmıştır" (Dosya:A-Dizi: 138-142).

Bu sunuş yazısı üzerine, Yönetim Kurulunun 5.10.1978 gününde oybirliğiyle aldığı 5498 sayılı tavzih kararı şöyledir :

"... 1- M. Kemal DERİNKÖK tarafından satışı teklif edilen arsaların üzerine, Kurumumuzca bir sağlık tesisinin yapılınabileceğine dair yetkili merciden bir belgenin temin edilmesi, 2- İhtilafli olduğu belirtilen 12 nolu parsel ile takriben 10.000 metrekare (ölçü sonucunda çıkacak kesin miktar) 4 nolu parselin en geç üç ay içinde Kurumumuza satılacağıнын noterlik kanalıyla bir taahhüde bağlanması, şartıyla : 3- Brüt 36357 metrekare olan arsanın, (12 parsel dahil) 3000.-TL. ile çarpımından çıkacak bedelin, mevcut parseller toplamı olan 24.778,50 metrekareye bölünerek bulunacak olan metrekare fiyat üzerinden parsel parsel satın alınmasına, arsa bedeli için ödenecek miktar hiçbir şekilde

Ques

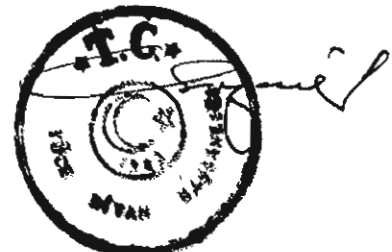
E.1981/1

arsanın brüt metrekare tutarının meher metrekaresinin 3000.-TL. ile çarpımı sonunda bulunacak yekûnu aşmayacaktır. 4-4 nolu parselin (ölçü sonucu çıkacak kesin metrekare muteber olmak kaydıyla) ekspertiz raporunda gösterilen metrekaresi üçbin TL. üzerinden işlem yapılmasına, tavzihen, oybirliğiyle karar verildi" (Dosya:A-Dizi: 137).

Bu kararda Genel Müdürlüğün sunuş yazısında yer alan önerilerden önemli sapmalar olmuştur :

"Sosyal Sigortalar Kurumu Gayrimenkul Alım, Satım, Vergi ve Kira İşleriyle Muhafaza ve Bakım Yönetmeliği"nin 10/i maddesi, "Sağlık tesisleri inşası için, alınacak arazi veya arsanın bu tesislere müsait olduğuna dair o mahallin belediyesi ile Sağlık Müdürlüğü veya Hükümet tabîliğinden" belge alınmasını öngörmektedir. Genel Müdürlük sunuş yazısında "Belediyeden, bahse konu arsada sağlık tesisi yapılabileceğine dair, kesin izin alınması" koşuluna yer verilirken Yönetmeliğin bu kuralı gereğinin yerine getirilmesi düşünülmüştür. Ancak Belediyece daha önce yazılan yazıda arsaların mezarlık genişletme alanı içinde olduğu belirtildiğine göre bu koşulun yerine getirilmesinin olanaksız olduğu meydandadır. İşte bu engeli aşmak için iş Yönetim Kurulunda görüşülürken "Belediyeden" sözcüğünün yerini ne olduğu belirsiz "yetkili merciden" sözcükleri almıştır. Böylece Belediye yerine Nazım Plân Bürosunun görüşüne itibar edilmesi düşünülmüştür. Nitekim sonraki gelişmeler de bu hususu doğrulamıştır. Oysa, bu Büronun Başkanı Kutlu GÜZELSU'nun da tanık sıfatıyla açıkladığı gibi, Büronun geleceğe yönelik olarak yaptığı projelerin bağlayıcı bir niteliği yoktur. Projeler İmar ve İskân Bakanlığınca onansa bile doğrudan uygulanması söz konusu değildir. Mevcut uygulama plânlarının Belediyece bu plânlara uygun duruma getirilmesi gerekir.

[Handwritten signature]

E.1981/1

Aynı şekilde Genel Müdürlükçe, 29.6.1978 günlü ekspertiz raporu doğrultusunda arsaların birleştirilmesi koşulu da getirilmiştir. Kurum yararına ve sağlık tesislerinin kurulması için zorunlu olan bu koşulun yerine getirilmesine gerçekte hukuken olanak yoktur. İşte bu engeli aşabilmek için 5.10.1978 günlü Yönetim Kurulu kararında, "Brüt 36357 metrekare olan arsanın,.... 3000 TL. ile çarpımından çıkacak bedelin, mevcut parseller toplamı olan 24778,50 metrekareye bölünerek bulunacak olan metrekare fiyat üzerinden parsel parsel satın alınmasına..." denilmek suretiyle birleştirme koşulu ortadan kaldırılmıştır. Oysa, arsalar arasında Belediyeye ait yollar, Vakıf arazisi ve üçüncü kişilerin mülkü bulunmaktadır. Bu durum ise, arazinin bütünlüğünü bozmakta ve dolayısıyla da sağlık tesislerinin kurulmasına engel olmaktadır.

Sunuş yazısında, 12 nolu parseldeki üçüncü kişiye ait hisse ile 4 nolu parselin Kurum'a satılacağına maliklerinden alınacak bir taahhüde bağlanması da önerilmiştir. 15.10.1978 günlü kararda ise, bu yerlerin Kurum'a satılacağına noterlik kanalıyla bir taahhüde bağlanmasının öngörülmesiyle yetinilmiş, ancak bu taahhüdün kimden alınacağı belirtilmemiştir. Bu durumda satış taahhüdü, Mustafa Kemal DERİNKÖK tarafından verilebilecektir. Nitekim uygulama da bu yönde olmuştur.

Gene sunuş yazısında, birleştirme koşuluyla arsaların m²'sinin 3000 liradan satın alınmasının uygun olacağı belirtilmektedir. Bu durumda 36357 m²'lik bir arazinin alınması sözkonusu olacağına göre arazinin her m²'sine 3000 lira bedel ödenmesi doğaldır. Ancak, Yönetim Kurulu kararında bu konuda da sapma olmuş, "Brüt 36357 metrekare olan arsanın,.... 3000 TL. ile çarpımından çıkacak bedelin mevcut parseller toplamı olan 24778,50 metrekareye bölünerek bulunacak olan metrekare fiyat üzerinden parsel parsel satın alınmasına" denilerek bir yandan birleştirme koşuluna yer verilmezken öte yandan birleştirme yapılmışçasına, 24778,50 m²'lik arsa için, 36357 m² arsa bedeli ödenmesi sağlanmıştır.

Yazı

E.1981/1

Yukarıdan beri yapılan bu açıklamalar, 5.10.1978 günlü, 5498 sayılı Yönetim Kurulu kararının daha önce ortaya çıkan duraksamaları gidermediğini, Kurum'un zarara uğramasına yolaçacak işlemler yapılmasına olanak sağladığını göstermektedir. Sunuş yazısı ile daha önceki Yönetim Kurulu kararında köklü değişiklikler yapılması istenmesine karşın, Yönetim Kurulunun uygulamadaki duraksamaları gidermek amacıyla verdiği bu kararıyla getirdiği başlıca yenilik, alınacak arsalarda sağlık tesisi kurulabileceğine dair yetkili merciden bir belgenin sağlanması konusıyla sınırlı kalmıştır.

Tavzih kararının sınırlı kalması ve kararda müphem ifadelerin yer alması sonucu ortaya yeniden birtakım sınırlar çıkmıştır:

Genel Müdürlük 19.10.1978 günlü, 950697 sayılı yazısıyla arsaların m²'sinin 4401,80 liradan satın alınması için İstanbul Bölge Müdürlüğüne yetki belgesini göndermiştir (Dosya:A-Dizi:134-136). Bu aşamada, 12 nolu parseldeki Yaşar ERDEM'e ait hisse ile 4 nolu parselin kimin tarafından Kuruma satılacağına taahhüt edileceği sorunu kendisini göstermiştir. Mustafa Kemal DERİNKÖK, 26.10.1978 günlü bir dilekçe ile, İstanbul Bölge Müdürlüğüne başvurarak, bu taahhüdün kendisi tarafından verilmesi gerektiğini bildirmiştir (Dosya:A-Dizi:133). Bölge Müdürlüğü de bu konuda Genel Müdürlükten bilgi istemiştir (Dosya:A-Dizi:131-132). Genel Müdürlük Mustafa ENGİNSU imzasıyla yolladığı 1.11.1978 günlü, 993357 sayılı yazı ile bu taahhüdün Mustafa Kemal DERİNKÖK'ten alınması talimatını vermiştir (Dosya:A-Dizi:130). Bunun üzerine satıcı, kendisine ait olmayan arsaların satışı taahhüdünde bulunmuştur.

Öte yandan İstanbul Bölge Müdürlüğü, arsaların imar durumları konusunda mevcut olan duraksamaların giderilmesi için Nazım Plân Bürosundan ve İstanbul Belediyesinden tekrar durumu sormuş, her iki kuruluş da eski görüşlerinde direnmişlerdir (Dosya:A-Dizi:124-129). Gerçekten, Nazım Plân Bürosu'nca verilen 1.11.1978 günlü, 1978/1417 sayılı yazıda: "..... İstanbul Belediyesi İmar Müdürlüğünün yürürlükteki imar plânına

(Handwritten signature)

E.1981/1

göre bildirdiği imar durumu yazısı bu yerlerin hali hazır imar şartlarını belirtmektedir. Nazım Plân Bürosunun ise bu yerleri içine alan İstanbul Metropolünün ileriye dönük arazi kullanım kararlarını üretmektedir. Dolayısıyla Büromuzca geliştirilen 1/5000 ölçekli Acıbadem Bölgesi yerel yerleşme çalışması ile 1/25000 ölçekli Nazım Plân arazi kullanım kararları çalışmalarında adı geçen parsellerin dispanser, hastane ve rant tesisleri gibi sağlık tesisleri alanı olarak ayrılmasının uygun görüldüğü" belirtilmiştir (Dosya:A-Dizi:127). İstanbul Belediyesinin 1.11.1978 günlü, 6166 sayılı cevabında ise, "Üsküdar Arakiyeci Hacı Mehmet Mahallesi Nuh Kuyusu Cad. 49. Pafta, 458 ada, 12 ilâ 29 nolu parseller Karacaahmet mezarlığı tevsii sahasında kalmaktadır. 1.9.1978 tarih 4332 sayılı yazımız haricinde bir işlem yapılamamaktadır. Ancak plân tadilatından sonra istenen işlem yapılabilir" denilmiştir (Dosya:A-Dizi:124).

İstanbul Belediyesi İmar Müdürlüğünün ve Nazım Plân Bürosu Başkanlığının öteden beri bilinen görüşleri ortada iken, satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK, satın alma işlemlerinin bir an önce sonuçlandırılmasını sağlamak için, 3.11.1978 günlü dilekçe ile İstanbul Belediyesi İmar Müdürlüğüne başvurarak, 4 ve 5 nolu parsellerin Nazım Plân Bürosunca SSK sağlık tesisi alanı olarak ayrıldığıнын, anılan parsellerin bu hizmetler için kullanılabileceğinin; bu yerleri de içine alan İstanbul Metropolünün ileriye dönük arazi kullanım kararlarının Nazım Plân Bürosunca üretilmekte olduğunun SSK İstanbul Emlâk ve İnşaat Bölge Müdürlüğüne bildirilmesini istemiştir (Dosya:A-Dizi:123). Satıcının Nazım Plân Bürosunun görüşünü Belediyeden sorması maksatlı görülmüştür. Belediye İmar Müdürlüğü de, önce Nazım Plân Bürosundan bilgi almış, sonra da aldığı bu bilgiyi 9.11.1978 günlü, 6431 sayılı yazı ile İstanbul Emlâk ve İnşaat Bölge Müdürlüğüne iletmiştir (Dosya:A-Dizi:-122). Belediye İmar Müdürlüğü bu yazıda, satıcıya ait parsellerin

[Handwritten signature]

E.1981/1

halen Karacaahmet Mezarlığı genişletme alanında kaldığını da ayrıca belirtmiştir. İstanbul Bölge Müdürlüğü bu çelişkili durum karşısında, arsaların satın alınması işlemlerine girişmemiş, İstanbul Belediyesi ile Nazım Plân Bürosunun görüşlerini telefonla Genel Müdürlüğe ulaştırmıştır. Bunun üzerine Genel Müdür Mustafa ENGİNSU telefonla, "M. Kemal DERİNKÖK'e ait parseller ile mezkûr 4 ve 12 sayılı parsellerin üzerine Kurumumuzca bir sağlık tesisinin yapılacağına dair 9.11.1978 gün ve 6431 sayılı Belediye İmar Müdürlüğünün yazısı ve eki İstanbul Nazım Plân Bürosunun 1.11.1978 gün ve 1198/3417 sayılı yazısının Yönetim Kurulumuzun aynı tarih ve sayılı kararının 1. maddesinde temin edilmesi istenen kesin bir belge olduğu ve satın alma işleminin ifa edilmesi" talimatını vermiştir. Bu konuda telefon teyidi bulunmaktadır (Dosya:A-Dizi:119-121).

İstanbul Belediyesi İmar Müdürlüğünün 9.11.1978 günlü yazısında, söz konusu parsellerin mezarlık genişletme alanında kaldığı belirtilmiş ve Nazım Plân Bürosunun görüşünün aktarılması ile yetinilmiştir. Bu yazıdan, Belediyenin Üsküdar arsaları üzerinde Kurum'un sağlık tesisleri inşaatını uygun bulduğu, Nazım Plân Bürosu görüşlerini aynen benimsediği anlamını çıkarmak olanağı yoktur. Oysa, Genel Müdür Mustafa ENGİNSU, bu yazıya istinaden satın alma işlemlerinin sonuçlandırılmasını istemiştir.

Daha sonra Mustafa ENGİNSU, telefon talimatına ilişkin işlemi Yönetim Kurulunun onayından geçirmek istemişse de, üyelerden Mehmet AKGEMCİ, Fehmi CÖNK, Mehmet Selami ÇEKMEGİL, Savaş BENLİ ve Şadi ERDEM'in "ihtirazi kayıtları" üzerine bunu başaramamıştır (Dosya:A-Dizi:101-102). Genel Müdürlüğün bu öncrisine karşı Mustafa ENGİNSU, Ekrem ÖZKILIÇ ve Hamdi NUHOĞLU'nun herhangi bir itirazları olmamıştır.

Mustafa Kemal DERİNKÖK'e ait 13, 15-25, 27-29 nolu parsellerin satış işlemleri 16.11.1978 günü tamamlanmış ve Kurum'un mülkiyetine

Q. J. K.

E.1981/1

geçen 21190 m²'lik arsa karşılığında satıcıya 83.276.342,90 lira ödenmiştir (Dosya:A-Dizi:104-118, 96-99). Bu ödeme sırasında, 4 nolu parsel için Mustafa Kemal DERİNKÖK'den alınan satış taahhüdü ile ilgili olarak 10 milyon lira SSK tarafından bloke edilmiştir. 3588 m²'lik 12 nolu parsel de 112.1979 tarihinde 15.798.658,40 lira bedel karşılığında satın alınmıştır (Dosya:A-Dizi:103). Üç ay içinde Kurum'a satılacağı taahhüde bağlanan ve mülkiyeti üçüncü kişilere ait 4 nolu parselin iktisabı ise mümkün olmamıştır.

SSK'nın Üsküdar'daki arsaların alımından dolayı büyük zarara uğradığı konusunda kuşku yoktur. Üsküdar Tapu Sicil Muhafızlığının 6.7.1979 günlü, 2208 sayılı yazısında açıkladığı gibi, Mustafa Kemal DERİNKÖK, 12 nolu parseldeki 72/240 hisse ile 13, 15-25, 27-29 nolu parsellerin tümünü 1977 yılında toplam 3.148.974 liraya satın almıştır. Bunların toplam yüzölçümü 22266 m² olduğuna göre, m²'sinin satıcıya maliyeti 141 liraya gelmektedir. Satıcı ise bir yıl sonra bu parselleri Kurum'a m²'si 4401,80 liradan satmıştır. Sözü edilen arsalar Karacaahmet M zarfı genişletme alanında kaldığına göre, Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün bunları düşük bir bedelle satın alması doğaldır. Bu konuda 12 nolu parsel üzerinde ayrıca durulması gerekir. Caddeye cephesi bulunan bu parselin 168/240 hissesi, yani 2511 m²'lik bölümü 1978 yılı Nisan ayında bir borçtan dolayı icra yoluyla A. Hikmet SEZER'e 400.000 liraya (m²'si 159 liradan) satılmıştır. Mustafa Kemal DERİNKÖK, bu hisseyi 31.1.1979 tarihinde aynı bedelle satın almış ve bir gün sonraki 1.2.1979 günü de, 12 nolu parselin tümünü m²'si 4401,80 liradan olmak üzere toplam 15.798.658 liraya Kurum'a satmıştır.

Böylece Mustafa Kemal DERİNKÖK, toplam 3.939.861 liraya satın aldığı 24779 m² alanındaki 16 adet parseli Kurum'a 99.070.001 liraya satmış bulunmaktadır. Aradaki fark, 95.130.139 liradır. Vergi nedeniyle Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün arsaları alırken Tapuda bedelini belli

Ques

E.1981/1

Ölçüde düşük gösterdiği gözönünde tutulsa bile, 3.939.861 lirayla 99.070.001 lira arasındaki oransızlık, Kurum'un uğradığı zararın, boyutlarını göstermektedir.

Sanık Hilmi İŞGÜZAR hakkında Cumhuriyet Başsavcısının esas hakkındaki düşüncesinde, Malatya, Üsküdar ve İstanbul Bomonti'deki taşınmaz mal alımları nedeniyle görevi kötüye kullanmak suçundan dolayı Türk Ceza Kanunu'nun 240. ve 80. maddelerinin uygulanması istenmiştir.

Aynı alımlar nedeniyle esas hakkındaki düşüncede sanık Kazım ERDEM'in Türk Ceza Kanunu'nun 64/2., 240. ve 80. maddeleri uyarınca cezalandırılması talep edilmiştir.

Esas hakkındaki düşüncenin diğer sanıklara ilişkin bölümünde:

1- Mustafa ENGİNSU'nun eyleminin ve kastının ağırlık derecesi de nazara alınarak TCK'nun 240. maddesine göre cezalandırılmasına,

2- Yönetim Kurulu Üyeleri; Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ, durumları açıklanan arsaların satın alınmasıyla yetinmemiş, İstanbul Bölge Müdürlüğünün ısrarlı karşı çıkması üzerine m²'si 3000 liradan almaya karar verdikleri parselleri bu kez kararı değiştirerek (4401,80) liradan satın alınmasına karar vermek suretiyle Kurum'un zararının artmasına sebebiyet verdikleri ve böylece görevlerini kötüye kullanmaları nedeniyle, eylemlerine uyan TCK'nun 240. maddesi gereğince cezalandırılmalarına,

Bu olayda sanıkların ayrıca hizmet sebebiyle inancı kötüye kullanmak suçundan da cezalandırılmaları istenilmiş ise de, sanıkların TCK'nun 510 uncu maddesinin uygulanmasını gerektirir bir eylemleri olmadığından bu suçtan beraatlerine,

Karar verilmesi istenmektedir.

Üsküdar'daki taşınmaz malların da aynı satıcıya ait olması, alım işlerinin aynı tarihlerde yürütülmesi, her iki işi de Kazım ERDEM'in takip etmesi nedeniyle Malatya'daki taşınmaz mal alımları işinde

Adur

E.1981/1

Hilmi İŞGÜZAR-Kazım ERDEM ilişkisinin oynadığı rol ve teftiş mekanizmasının işletilmesi konularında belirtilenler Üsküdar alımı için de geçerlidir. Gerçekten karşılıklı çıkar esasına dayalı bu ilişkiler nedeniyle sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın Üsküdar alımında yapılan yolsuzluklardan da bilgi sahibi olmasına rağmen işe el koymadığı, denetim mekanizmasını zamanında işletmediği anlaşılmaktadır.

Sanık Hilmi İŞGÜZAR Malatya ve Üsküdar'daki taşınmaz mal alımlarından alım sırasında haberdar olmadığını, ancak bütün işlemler tamamlandıktan sonra haberdar olduğunu öne sürmüştü de, mevcut deliller karşısında bu savunmanın doğru olmadığı sonucuna varılmıştır. Konuyla ilgili olarak tanık Mustafa MUT :

Yönetim Kurulu kararının uygulanmasında İstanbul Bölge Müdürlüğünün tereddüde düşmesi üzerine durumu Genel Müdürlükten sorduğunu, Genel Müdürün Bekir Sami AKAY'a "tamamdır bu muamele, telefonla talimat veriniz" şeklinde emir verdiğini, ancak Bekir Sami AKAY'ın Bölge Müdürlüğünün kanısına katıldığından kendisine geldiklerini ve bir yol gösterilmesini istediklerini, bunun üzerine birlikte çıktıklarını Bakan'a "Beyefendi, arkadaşların şöyle bir sıkıntısı var. Gayrimenkul her zaman alınabilir. Bugün de alınır beş gün sonra da alınır, on gün sonra da alınır. Bu itibarla, ben de görüşlerine katılıyorum. Bir defa da İmar İskân Bakanlığında sorulmasında sakınca yok, emir verin de SSK bunu bir defa oradan sorsun " dediğini, eski Bakanın da:

"Ben İmar İskân Bakanıyla görüştüm. Nazım Plân Bürosunun yapacağı son değişiklik nasıl olsa İmar İskân Bakanlığının tasdikinden geçecek. O zaman da bu konuyu düşünebiliriz, mahzuru yok. Sen bunu bırak da ne oldu bu tarım işçilerinin sosyal güvenliği?" biçiminde karşılık verdiğini açıklamıştır (Tutanak-Sayfa:1006-1007).

Tanık Mustafa MUT, Soruşturma Komisyonu önünde verdiği Yüce Divanda da doğruladığı ifadesinde Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet AKGEMCİ ile

Mustafa MUT

E.1981/1

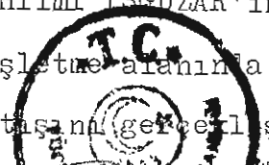
aralarında geçen konuşmaya da değinerek şöyle demiştir:

Mehmet AKGEMCI'ye, "Yahuböyle bir iş var, sen de sevmezsin, bir sürü de dedikodu var; şu işi hiç olmazsa geciktirin, bir Bakan ile görüşün...." dedim. Mehmet AKGEMCI, "Yahu, Mustafa, ben de bıktım....Bakan da istiyormuş bunu" dedi. Bunun üzerine şöyle devam ettim: "Peki sen kendi vicdanına göre nasıl hareket edeceksen, benim diyecek bir şeyim yok. Sizi yönlendirmem mümkün değil; ben müsteşarım burada, icranın başı da değilim".

Görülüyor ki, yetkililerce sanık Hilmi İŞGÜZAR'a, Üsküdar'daki arsa alımlarından ve mevcut sorunlardan bilgi verilmiştir. Aynı şekilde Malatya'daki taşınmaz mal alımları konusunda da dikkati çekilmiş ve özellikle Malatya ve Üsküdar'daki taşınmaz mal alımlarını durdurmak amacıyla 31.7.1978 ve 29.9.1978 günlü Bakanlık Genelgeleri yayımlanmıştır. Esasen, Malatya ve Üsküdar'da alınan taşınmaz mallar gibi büyük yatırımları gerektiren işlerin Bakanın bilgisi dışında yürütüldüğü düşünülemez. Kaldı ki, her iki taşınmaz malın satım işini de Bakanla sık sık görüşen Kazım ERDEM takip etmiştir. Kazım ERDEM'in bu konulardan kendisine söz etmemesi olanaksızdır. Bu durumda denetim görevini zamanında yerine getirmeyen sanığın, olaydan haberdar olmadığı yolundaki savunması samimi bulunmamıştır.

Açıklanan nedenlerle, sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, Malatya işinde olduğu gibi, Üsküdar'daki alımlarda da görevini kötüye kullandığı, bunun Kazım ERDEM'le olan ilişkilerden kaynaklandığı sonucuna varılmıştır.

Sanık Bakan Hilmi İŞGÜZAR'la Kazım ERDEM arasındaki ilişkilerin Malatya'daki taşınmaz malların SSK tarafından alınması konusunda oynadığı rol daha önce ayrıntılı biçimde açıklanmıştır. Aynı ilişkilerden yararlanan sanık Kazım ERDEM, Üsküdar alımlarında da Hilmi İŞGÜZAR'ın görevini kötüye kullanmasını sağlayarak mezarlık genişletme alanıyla kalan, onaltı parsel bölünmüş arsaların Kurum'a satışını gerçekleştiren

E.1981/1

tirmiş; böylece sanık Bakanın görevi kötüye kullanma suçuna azmettiren olarak katılmıştır.

Kurum Genel Müdürü Mustafa ENGİNSU, Genel Müdür ve Yönetim Kurulu Başkanı olarak Üsküdar'daki arsa alımlarının her evresinde etkin bir rol oynamıştır.

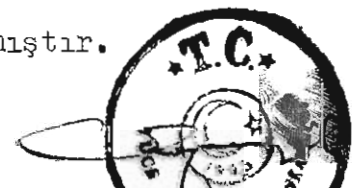
Arsaların satımı yolundaki öneri Yönetim Kurulunun 6.7.1978 günlü, 3765 sayılı kararıyla oybirliğiyle reddedilmesine karşın, sanık Mustafa ENGİNSU bu konudaki girişimlerini sürdürmüş, İstanbul Nazım Plân Bürosundan elde edilen bir belgeye dayanarak konuyu 28.7.1978 günlü Yönetim Kurulu gündemine yeniden getirmiştir.

Mezarlık genişletme alanı içinde kaldığı yolundaki İstanbul Belediyesi'nin ısrarlı görüşü karşısında, arsaların mutlaka alınması için çabalarını Nazım Plân Bürosu nezdinde yoğunlaştırmış ve bu Bürodan alınan görüşün bağlayıcı bir niteliği olmadığını bildiği halde, bunlara itibar edilmesi için gayret sarfetmiştir.

Yönetim Kuruluna hitaben hazırladığı sunuş yazılarında genellikle olayları objektif biçimde ve belgelere uygun olarak yansıttığı, bu haliyle olayların gerçek niteliğini bildiği halde, Yönetim Kurulunda önerisi doğrultusunda davranmamış, bu önerilerden önemli ölçüde ayrılan kararlarda kendi sunuş yazısına rağmen olumlu oy kullanmıştır. Bunun yanında, bazı sunuş yazılarında mal sahibinin öneri mektubunda yer alan hususlara hiçbir araştırma yapmadan gerçekmiş gibi yer vermiştir.

Tavzih Kararının, uygulanmasında duraksamaya düşen İstanbul Bölge Müdürlüğü'nün Genel Müdürdan durumu sorması üzerine, İstanbul Nazım Plân Bürosundan alınan belgenin ve 4 ve 12 nolu parsellerin gerçek sahipleri yerine satıcıdan alınacak taahhütnamenin yeterli olacağı yolunda telefonla talimat vermiştir. Sanık kendi yetkisini kullanarak verdiği bu talimatı sonradan Yönetim Kuruluna mal etmek amacıyla Kurulun onayını istemişse de, bu yolda bir karar alamamıştır.

Yılmaz

E.1981/1

Sanığın başında bulunduğu Kurum'un zararına ve satıcı yararına bu ısrarlı tutumuna, işlerin takipçisi Kazım ERDEM'le olan ilişkilerinin neden olduğu sonucuna varılmış ve sanığın bu ilişkilerden kaynaklanan eylemlerinin görevi kötüye kullanma suçunun öğelerini oluşturduğu anlaşılmıştır.

Gerek Malatya gerek Üsküdar'daki taşınmaz malların alıcı, satıcı ve takipçisinin aynı olması, bu işlerin iç içe yürütülmesi, sanık Mustafa ENGİNSU'nun her iki yerdeki taşınmaz mal alımlarında Kazım ERDEM'le olan ilişkilerine dayanarak satıcıya çıkar sağlama kastı altında bu suçları işlemiş olması karşısında, eylemleri iki ayrı görevi kötüye kullanma suçu yerine, bir suç işleme kararının icrası cümlesinden olarak kanunun aynı hükmünün iki defa ihlali biçiminde nitelendirilmiştir.

Sanığın ısrarlı tutumu, eylemlerinin birbirini izlemesi, Kurum'un uğradığı zararın derecesi, işgal ettiği makam ve menfaate dayalı ilişkiler içine girmesi nedenleriyle aşağı sınırların üzerinde ceza tertip edilmesi gerekmektedir.

Taşınmaz mal alımlarında hizmet nedeniyle inancı kötüye kullandığı hususunda delil bulunmadığından, Türk Ceza Kanunu'nun 510. maddesi uyarınca açılan davadan sanık Mustafa ENGİNSU'nun beraatine karar verilmelidir.

SSK Yönetim Kurulu üyeleri sanıklar Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ ve Mehmet Selami ÇEKMEGİL'in, Üsküdar'da taşınmaz mal alımlarında, önlerine getirilen belge ve bilgileri gereği biçimde incelemedikleri, kendilerinden beklenen özeni göstermeden birçok pürüzü olan bu arsaların Kurum'ca yüksek fiyatla satın alınmasına ilişkin karara katılmak suretiyle görevlerini ihmal ettikleri anlaşılmıştır.

Bu sanıkların üzerlerine atılan hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanma suçlarının yasal öğeleri oluşmadığından beraatli karar verilmelidir.

Handwritten signature or mark.

E.1981/1

Yönetim Kurulu üyelerinden sanık Ahmet Fuat AZMİOĞLU'nun Üsküdar arsaları alımı işlemlerine katılmamış bulunması nedeniyle üstüne atılan suçlardan beraatına karar verilmesi gerekir.

C) İSTANBUL-BOMONTİ'DE TAŞINMAZ MAL ALIM OLAYLARINDA SANIKLARIN EYLEMLERİ

a) SANIKLAR YALÇIN ÖZALP, MUSTAFA SİVRİOĞLU, ŞEVKET ÇORBACIOĞLU, MUSTAFA ZEKİ ÇINAR VE MUSTAFA BÜLENT ULUÇ'UN EYLEMLERİ

Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün Malatya'da inşa halinde iki işhanıyla Üsküdar'daki arsalarının SSK'ya satılması için aracılık eden Kazım ERDEM, bu kez ortağı olduğu Şark Yağ ve Boya Fabrikaları Anonim Şirketi'ne ait Bomonti'deki bir arsa üzerinde yapılacak işhanını Bağ-Kur Genel Müdürlüğüne satmak için harekete geçmiştir. Şark Yağ ve Boya Fabrikaları Anonim Şirketi yetkilileri Kazım ERDEM ve Yaşar ERDEM imzasıyla Bağ-Kur Genel Müdürlüğüne verilen 12.10.1978 günlü öneri mektubunda:

"İstanbul Şişli Bomonti Fırın Sokakta kâin arsa üzerine inşa edeceğim rant tesisinin İstanbul Belediyesince tasdikli imar durumu, çapı ve projeleri ekte sunulmuştur,... Bina ekli mahal listesine göre inşa edilecektir. İnşa edeceğimiz bu binayı Genel Müdürlüğümüze 275.000.000 liraya satmayı teklif ediyoruz denilmektedir (Dosya:B-Dizi: 249). Genel Müdür Cavit DİNÇEL, 26.10.1978 günlü bir yazıyla, önmutabakat almak için konuyu Yönetim Kuruluna getirmiştir (Dosya:B-Dizi: 248). Yönetim Kurulu; 'mülkiyeti Şark Yağ ve Boya Fabrikaları A.Ş.'ne ait İstanbul, Şişli Bomonti Fırın Sokak 167 pafta 1548 ada, 6 parselde kayıtlı 2990 m² arsa üzerine, dosyasında mevcut resimlerdeki mimariye sadık kalınarak yapılacak binanın, (İnşaatı yapıldıktan sonra satın alma şartlarını tesbit etmek) şirket yöneticileri ile mutabakata varıldıktan sonra **yeriden** sonucun Yönetim Kurulu'na sunulmak üzere İhale Yönetmeliğinin 22 nci maddesi gereğince ön mutabakat verilmesine **özellikle** ile" 1.11.1978 gününde karar vermiştir (Dosya:B-Dizi:247). Bağ-Kur Gene

Özalp

E.1981/1

Müdürlüğü, ön mutabakata dayanarak, Bağ-Kur İstanbul Bölge Müdürlüğüne yazdığı 15.11.1978 günlü 88542 sayılı yazıyla, anılan taşınmazın "alınmasına esas teşkil etmek üzere ekspertizinin yapılmasını, tek ve kesin rakam belirtmek suretiyle bedelinin tesbit edilerek tanzim olunacak fiyat takdir kararı ile" Bölge Müdürlüğünün görüşlerinin bir rapor halinde Genel Müdürlüğe gönderilmesini istemiştir (Dosya:B-Dizi:246).

Bu istek üzerine, Bağ-Kur İstanbul Bölge Müdürlüğü, Bölge Müdür Yardımcısı Yalçın ÖZALP Başkanlığında İnşaat Müdür Yardımcısı Şevket ÇORBACIOĞLU ve İnşaat Mühendisi Mustafa SIVRİOĞLU'ndan oluşan bir Komisyon kurmuştur. Bu Komisyonca düzenlenen raporda iki buçuk yıl sonraki maliyet 228.570.812 lira olarak belirlenmiştir. Düzenlenen rapora, Genel Müdürlüğün 15.11.1978 günlü yazısındaki istek uyarınca, Bağ-Kur İstanbul Bölge Müdürü sanık Mustafa Zeki ÇINAR ve Bağ-Kur İstanbul Şube Müdürü sanık Mustafa Bülent ULUÇ, "tesis bu haliyle Kurumumuza mal edilmesi halinde getireceği rant nazara alınmış ve arsa ile tesislerin Kurumumuza kazandırılmasında fayda olduğu görüşüne varılmıştır" demek suretiyle düşüncelerini bildirmişlerdir (Dosya:B-Dizi:245-241).

Komisyon Başkan ve Üyeleri olan sanıklar Yalçın ÖZALP, Şevket ÇORBACIOĞLU, Mustafa SIVRİOĞLU ile Bağ-Kur İstanbul Bölge ve Şube Müdürleri olan sanıklar Mustafa Zeki ÇINAR ve Mustafa Bülent ULUÇ'un;

İşhanı yapımı için saptadıkları miktarın çok yüksek olduğu;

Yapım sözkonusu olmasına rağmen fiyat tahminiyle yetindikleri;

30.6.1978 günlü, 209/366 sayılı Genel Müdürlük Duyurusuna uymadıkları;

madıkları;

Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin 6. maddesini gözönünde tutmadıkları;

Bağ-Kur Bölge ve Şube Müdürünün mevzuata uymayan ve Kurum zararına olan Fiyat Takdir Komisyonu Raporuna itibar ederek, taşınmaz malın alımı doğrultusunda olumlu görüş bildirmekle, alımın gerçekleşmesine

Çin

E.1981/1

katkıda buldukları;

İddia edilmektedir.

Sanıklar Yalçın ÖZALP, Mustafa SİVRİOĞLU ve Şevket ÇORBACIOĞLU'ndan oluşan Fiyat Takdir Komisyonu'nca düzenlenen raporda; arsanın m²'sinin 10.000 lira, tamamının 29.900.000 lira değerinde, inşa edilecek tesisin m² birim fiyatının 6.500 lira, tamamının 110.792.500 lira değerinde olduğu, inşaatın ortalama iki buçuk yıl süreceği ve her yıl fiyat artışı olacağı gözetilirse, maliyetin % 35 oranında 38.840.374 lira daha fazla olacağı, buna eklenecek % 3 oranında proje bedeli ve % 25 oranında müteahhit kârıyla ikibuçuk yıl sonraki maliyetin 228.570.812 lira olacağı belirtilmiştir. Bu miktar Satınalma Komisyonu'nda yapılan bazı değişikliklerle 227.661.118 liraya indirilmiş, sözleşme de bu bedel üzerinden yapılmıştır.

Soruşturma Komisyonu Raporu'na da esas teşkil eden ve Maliye ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları Müfettişlerince düzenlenen 31.12.1979 günlü inceleme raporunda; arsanın m²'si için biçilen 10.000 lira değer normal bulunduğu, buna karşılık, lüks inşaat sınıfına sokulsa bile inşaat m² fiyatının 6000 liradan fazla olmaması gerektiği, proje bedelininse inşaat maliyetinin % 3'ünü değil, % 2'sini geçemeyeceği, bu durumda tesisin iki buçuk yıl sonraki değerinin 212.001.025 lira olacağı belirtilmektedir (Dosya:B-Dizi:270-267). Bu hesaba göre Bağ-Kur'un zararı, 15.660.093 liradır.

Yapılması düşünülen işhanının maliyeti konusunda, Maliye ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları Müfettişlerinin raporlarına da kaynak olarak alınan aşağıdaki belgeler bulunmaktadır:

Olayı incelemekle görevli müfettişler, 17.10.1979 gününde m² yapı maliyetini saptamak amacıyla beş kişilik bir teknik kurulla inşaat yerine gitmişlerse de düzenledikleri tutanakta, "inşaatın tesisin metre-kare maliyet bedelinin hesaplanabilmesi için projesi üzerinden ayrıntılı

Yalçın

E.1981/1

bir hesaplama gidilmesi gerektiğini, bunun ise uzun bir zamana ihtiyaç göstereceğini, kaba bir tahminde bulunmanın sakıncalı olacağını" belirtmekle yetinmişlerdir (Dosya:B-Dizi:222).

Bayındırlık Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğü 1. Bölge Müdürlüğü'nün 21.11.1979 günlü, 8619 sayılı yazısında; arsa ve inşaat m² fiyatı ve proje bedeli konusunda bilgi verilmekten çekinilmiş, Bayındırlık Bakanlığı 1978-1979 yılları birim fiyatları arasında yaklaşık % 30-40 fiyat artışı olduğu ifade edilmiştir (Dosya:B-Dizi:221).

İmar ve İskân Bakanlığı İstanbul İl İmar Müdürlüğü'nün 26.11.1979 günlü, 7322 sayılı yazısına ekli raporda:

Şişli Fırın Sokak mevkiinde arsa m²'sinin 5000-6000 lira civarında olduğu, yollanmış olan mimarî projelere göre inşaat m²'sinin yaklaşık 6000 liraya mal olacağı, 1978-1979 fiyat artışının % 50-60 arasında bulunduğu belirtilmiştir (Dosya:B-Dizi:220-219).

Mimarlar Odası İstanbul Şubesi'nin 12.11.1979 günlü, 218/687 sayılı yazısına göre, Şişli-Bomonti'de arsa m² fiyatları 6000-10.000 lira, betonarme karkas; 2. grup sanayi tesisinin m² maliyeti 5.000 lira civarındadır. 1978-1979 maliyet artış oranı yaklaşık % 30'u bulmaktadır, Proje bedeli ise inşaat maliyetinin % 2'si kadardır (Dosya:B-Dizi:218).

İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi'nin 18.10.1979 günlü, 1295 sayılı yazısına göre atölye şeklinde betonarme karkas 2. grup sanayi tesisinin m² bedeli 3000-3500 liradır (Dosya:B-Dizi:217).

25.2.1979 günlü, 16561 sayılı Resmî Gazete'de Maliye Bakanlığınca yayımlanan listeye göre; ticarethane ve işyeri olarak 1. sınıf betonarme karkas bina m² maliyeti 5100-5525, ikinci sınıf betonarme karkas bina maliyeti 4325-4500 lira arasındadır (Dosya:B-Dizi:215-214).

Sosyal Sigortalar İşlemleri Tüzüğü'nün 28. maddesi uyarınca Sosyal Güvenlik ve Bayındırlık Bakanlıklarınca ortaklaşa saptanan fiyat listesine göre; kaloriferli, asansörlü ve parkeli işhanı inşaatının m²

Q. Kurat

E.1981/1

fiyatı 5400 lira; kaloriferli, asansörsüz, parkesiz işhanınınki ise 4500 liradır (Dosya:B-Dizi:213-212).

Aynı olay hakkında Ankara 1. Sorgu Hakimliğince görevlendirilen üç kişilik bilirkişi kurulunun düzenlediği 22.6.1981 günlü raporda, Kurum zararının sözleşme günü itibariyle 48.014.846 lira olduğu belirtilmektedir.

Bu raporun incelenmesinden; 1979 yılının ilk ayı için inşaat maliyet fiyatlarının 1978 yılında Maliye Bakanlığınca ilân edilen 3250 liralık 1. sınıf betonarme inşaat m² fiyatına işçilik için % 38, malzeme için % 28,6'lık artışların işçilik ve malzemenin inşaat maliyetindeki katkısına göre % 40 ve % 60 oranında yansıtılarak saptandığı anlaşılmaktadır. Bu yöntemle, 1979 yılı başı için inşaat m² maliyet fiyatı 4301,70 lira olmaktadır. Oysa, 25.2.1979 günlü Resmî Gazete'de yayımlanan cetvelde işyeri olarak yapılacak birinci sınıf betonarme karkas yapıların 1979 yılı m² normal inşaat maliyeti olarak 5100-5525 lira gösterilmiştir. Bu bedele asansör dahil değildir.

Öte yandan, bilirkişi raporunda, "sözleşme ve takdirlerde her yıl % 35 zam" yapılacağından söz edilerek, işin 1979'da yapılması gereken ilk yarısı için % 35, bir sonraki yıl için yapılacak ikinci yarısı için zamli fiyata tekrar % 35 zam yapılarak fiyatlar saptanmıştır. Fiyat Takdir Komisyonu Raporunda ise, inşaat süresinin tümü için % 35'lik fiyat artışı öngörülmüştür.

1979 yılı inşaat maliyet fiyatları yayımlanmasına karşın buna itibar edilmeyip 1978 fiyatları esas alınarak 1979 fiyatlarının hesaplanması ve % 35'lik fiyat artışının iki kez uygulanması karşısında bilirkişi raporunda varılan sonuç isabetli bulunmamıştır.

İnşaat m² birim fiyatını saptamak amacıyla başvurulmuş kuruluşların yukarıya aktarılan görüşleri arasında da bir birlik olmadığı

[Handwritten signature]

E.1981/1

görülmüştür. Gerçekten, bu konuda uzman kuruluşların belirledikleri fiyatlar 3000-6000 lira arasında değişmekte, arada yüzde yüze varan farklar bulunmaktadır. Aynı farklılaşma 1978 - 1979 yılları arasındaki inşaat maliyetlerindeki fiyat artış yüzdeleri konusunda da görülmekte, bu oran % 30'la % 60 arasında değişmektedir.

İnşaat maliyeti konusunda birbirine uymayan değerlendirmeler yapılması, tüm bu değerlendirmelerin birer tahminden ibaret olması nedeniyle normal karşılanmalıdır. Üç bodrum, bir zemin, bir asma, dört normal kat olmak üzere değişik amaçla kullanılacak dokuz kattan oluşan 17045 m² inşaat alanlı sanayi tipi bir yapının, elde idarî ve teknik şartname ve tasdikli proje olmadan ve bir keşfe dayandırılmadan yapılan maliyet tahminlerinde yanılğı olması doğaldır. Ancak bu konuda sorumluluğun, kasıtlı olarak yüksek maliyet bedeli tahmininde buldukları saptanmadıkça, Fiyat Takdir Komisyonu üyesi sanıklara ait olmaması gerekir. Sanıkların ise, fiyat tahmininde bulunurken maliyet bedelini bilerek ve istiyerek normalin üstünde gösterdikleri yolunda herhangi bir kanıt elde edilememiştir. Görüşüne başvurulmuş kuruluşlardan hiçbirisinin m² inşaat maliyet fiyatını 6500 liraya kadar yükseltmedikleri olgusuna dayanarak da sanıkların kasıtlı olduğu varsayımına erişmek olanaklı değildir. Eğer yüksek bir maliyet bedeli saptamak amacıyla hareket edilmiş olsaydı, m² inşaat maliyetini düşük tutup, yıllık fiyat artışlarını yüksek göstererek bu sonuca daha rahat varılabilirdi. Oysa yıllık % 14 hesabıyla 2,5 yıl için % 35'lik bir fiyat artışı maliyete yansıtılmıştır ki bu oran, görüşüne başvurulmuş tüm kuruluşlarca saptanan oranın çok altındadır. Arsa içinse herhangi bir artış öngörülmemiş, yalnızca % 25 müteahhit kârı verilmesi önerilmiştir. Sonuç olarak, Fiyat Takdir Komisyonu üyelerince düzenlenen raporun bir tahmini yansıtması nedeniyle yanılğılı olması doğal karşılanabilir. Doğal olmayan, bi-

Qulus

E.1981/1

lirkişi raporunda da belirtildiği gibi, yeteri kadar elektrik, makine, tesisat ve inşaat mühendisi bulunan bir keşif bürosunca aylarca sürececek bir çalışma sonucu, projesine ve teknik şartnameye göre bütün imalâtın metrajı yapılarak birinci keşif ve buna göre ihale dosyasının hazırlanması gerekirken bu yola gidilmeyip, üç kişilik bir komisyonun 15 günden kısa bir sürede hazırladığı bir rapora dayanılarak ihale yapılmadan, sözleşmenin takdir olunan rakam üzerinden aktedilmesidir. Gerçekten de, Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde, "Yapım" ın "inşaat, imalât, tesisat, çarınma, yıkma, tadil, ıslah, restorasyon ve montaj işlerini" kapsadığı belirtildikten sonra, "Tahmin edilen bedel: İhale konusu olan işlerin tahmin edilen bedelini ve yapım işlerinde keşif bedelini" ifade eder denilmektedir. Suç konusu olayda da bir yapım söz konusu olduğuna göre, ihale hazırlıkları evresinde, inşaat maliyet bedelinin saptanması için keşif yapılması gerekirdi. Ancak, sanık eski Genel Müdür Cavit DİNÇEL mevzuata aykırı olarak taşınmaz malın pazarlık yöntemiyle alınmasını sağlamak amacıyla böyle bir yol izlemiş ve sonuçta da, her türlü rekabet olanağını ortadan kaldırıp, taşınmazın pazarlıkla alınmasını ve takdir olunan bedel esas alınarak sözleşmenin yapılmasını sağlamıştır. İşin böyle yönlendirilmesi sanıkların görev alanına girmediğine göre, sorumlulukları da söz konusu olamaz.

Öte yandan, 15.11.1978 günlü Genel Müdürlük yazısıyla taşınmaz malın ekspertizinin yapılması istenirken hangi kurala dayanıldığı da belli değildir. Sanıkların ifadelerinden, İstanbul Bölge Müdürlüğünün işi 30.6.1978 günlü, 209 sayılı Genel Müdürlük Duyurusu çerçevesinde değerlendirildiği anlaşılmaktadır. Nitekim sanık Yalçın ÖZALP'ın "Mevzuatımız açısından Bölge Müdür Yardımcısı Fiyat Takdir Komisyonu Başkanı olması icap ediyordu"; sanık Mustafa Bülent ULUÇ'un "Bölge bünyesi içe-

Yalçın

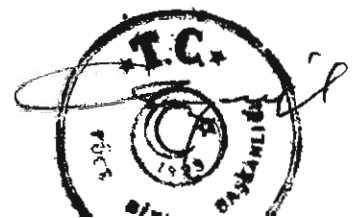

E.1981/1

risinde bir fiyat takdir komisyonu oluşturuldu, esasen bu mevzuatla da belirtilmiştir" biçimindeki ifadelerinden, "mevzuat" sözcüğü ile 209 sayılı Duyurunun kastedildiği anlaşılmaktadır. Ancak, olayı tümüyle bu Duyuru içinde değerlendirmek olanağı da yoktur. Zira, Bölge Müdürlüklerine yollanan 30.6.1978 günlü, 209/366 sayılı Duyuruyla Bölge Müdürlerinden görev alanlarına giren illerdeki taşınmaz mallardan alınmasında Kurum yararı olduğu saptananların, İhale Yönetmeliğinin 22. maddesi uyarınca Yönetim Kurulundan ön mutabakat alınmak üzere Genel Müdürlüğe önerilmesi istenmiştir. Aynı Duyuruyla, Bölge Müdürlerinin, Bölge Müdür Yardımcısının Başkanlığında, Bölge Müdürlüğünden temin edilecek bir teknik elemanla YSE , Karayolları, Belediye gibi kamu kuruluşlarından alınacak bir teknik elemandan oluşacak üç kişilik bir fiyat takdir komisyonu kurmaları ve İhale Yönetmeliği hükümlerine göre fiyat takdirinin bu komisyonca yapılması konusu da düzenlenmiştir. Görülüyor ki, Duyuru, henüz ön mutabakat alınmamış taşınmaz mal alımına ilişkin önerilerin bağlı olacağı yöntem hakkında düzenleme getirmektedir. Oysa, Bomonti'deki taşınmaz mal alımında ön mutabakat daha önceden alınmıştır. Şu durumda, Genel Müdürlükçe istenen ekspertiz yapılması işinin, anılan Duyuru içinde değerlendirilmesi tartışılabilir. Aynı nedenle, Takdir Komisyonuna kamu kuruluşlarının birinden bir teknik eleman almadığı gerekçesiyle Bağ-Kur İstanbul Bölge Müdürü sanık Mustafa Zeki ÇINAR hakkında yapılan suçlamalar desteksiz kalmaktadır. Kaldı ki bu Duyuru, Bölge Müdürlüğünde yeter sayıda teknik eleman bulunmaması halinde dışardan eleman temini gerektiği biçiminde bir yoruma da elverişlidir.

Sanıkların, Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin 6. maddesinde yer alan "Tahmin edilen bedel Kurumca tesbit edilir veya ettirilir. İşin özelliğine göre, lüzum görüldüğünde, belediye, ticaret odası, sanayi odası, borsadan veya bilirkişiden rayiç bedel sorulur.

Çinar

E.1981/1

Tahmine esas belgeler, gerekçeleriyle birlikte, tahmin edilen bedele ait hesap belgesine eklenir" yolundaki kurala da aykırı davranışları ileri sürülmektedir.

Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin 6. maddesi; Belediye, Borsa, Ticaret Odası, Sanayi Odası gibi kuruluşlardan "lüzum görüldüğünde" görüş sorulacağını öngörmektedir. Sanıkların bu gereği duymadıklarını belirtmelerine ve bilerek, isteyerek, belli bir amaca erişmek için bu kuruluşlardan görüş sormadıkları yolunda herhangi bir delile de rastlanmadığına göre eylemleri görevi kötüye kullanma ya da savsaklama olarak nitelendirilemez. Kaldı ki, yapılan ekspertizin salt bu kurala uyulmaması nedeniyle hatalı sonuca bağlandığı da söylenemez.

Bağ-Kur İstanbul Bölge Müdürü Mustafa Zeki ÇINAR ve İstanbul Şube Müdürü Mustafa Bülent ULUÇ hakkında Bomonti'deki taşınmaz malın alınması yolunda olumlu görüş bildirmeleri nedeniyle dava açılmıştır.

15.11.1978 günlü, 88542 sayılı Genel Müdürlük yazısıyla anılan taşınmaz malın ekspertizinin yapılması ve fiyat takdir kararı ile Bölge Müdürlüğü görüşlerinin bir rapor halinde Genel Müdürlüğe gönderilmesi istenmiştir (Dosya:B-Dizi: 246). Sanıklar hazırlanan rapora, bu isteğe uyarınca, "teklif ile ilgili dosya, proje, arsa incelenmiş, tesisin bu haliyle Kurumumuza mal edilmesi halinde getireceği rant nazara alınmış ve arsa ile tesislerin Kurumumuza kazandırılmasında fayda olduğu görüşüne varılmıştır" biçiminde not düşmüşlerdir. Sanıklar ifadelerinde belirttiklerine göre, sadece fiyat Takdir Komisyonu Kararı paralelinde görüş bildirmekle yetinmemişler, Komisyon'un çalışmalarına zaman zaman fiilen de katılmışlardır.

Fiyat-Takdir Komisyonu Raporunda bu taşınmaz malın on yılda 330.991.003 lira rant getirebileceği, kendisini 5-6 yıl içinde amorti

Q.1981/1

E.1981/1

edebileceği tahmini yer almaktadır. Böyle bir tesisin satın alınmasında Kurum yararı görmemek için, rant ve amortisman hesaplarının yanlış yapıldığı ya da maliyet hesabının yüksek gösterildiği gibi özel bilgilere sahip olunması gerekir. Oysa, bu konuda ortada ne bir iddia ne bir kanıt vardır. Sanıkların eylemleri bir taşınmaz alımı yolunda görüş bildirmekten ibarettir. Bir tahmine dayanılarak belirtilen olumlu ya da olumsuz bir görüş nedeniyle cezai sorumluluktan söz edebilmek için, görüş sahibinin görevini savsaklaması ya da kayırma, yararlanma, zarara sokma gibi özel bir amaçla hareket etmiş olması gerekir.

Sanıkların görüş bildirme işini, bir formalite gereğini yerine getirme düzeyinde almadıkları, belli bir görüşe varmak için Komisyon çalışmalarına da eylemli olarak katıldıkları, görevlerini savsakladıkları yolundaki beyan ve savunmaları samimi görülmüştür.

Öte yandan, 31.12.1979 günlü 1/3.05 sayılı Müfettiş Raporunda; "Komisyon Başkanı ve üyeler ile anılan komisyon raporuna uygun görüşle katılan İstanbul Bölge Müdürü M. Zeki ÇINAR ve Şube Müdürü Bülent ULUÇ yaptıkları çalışmalardan elde ettikleri hatalı ve eksik bilgilerin satıcı lehine değerlendirilmesini ve böylece bilerek ve isteyerek rayiç fiyatların oldukça üstünde satınalma fiyatı önerilmesini sağlamışlardır " (Dosya:B-Dizi:262) denilmekteyse de, sanıkların "bilerek ve isteyerek rayiç fiyatların oldukça üstünde satınalma fiyatı önerilmesini" sağladıkları yolunda herhangi bir kanıt elde edilememiştir.

Cumhuriyet Başsavcısı sanıkların beraatlarına karar verilmesini istemiştir.

Fiyat Takdir Komisyonu Başkan ve üyeleri sanıklar Yalçın ÖZALP, Mustafa SİVRİOĞLU ve Şevket ÇORBACIOĞLU ile Bağ-Kur İstanbul Bölge Müdürü Mustafa Zeki ÇINAR ve Bağ-Kur İstanbul Şube Müdürü Mustafa Bülent ULUÇ'un açıklanan nedenlerle beraatlarına karar verilmesi gerekir.

Yalçın

E.1981/1

b) SANIKLAR YALÇIN TURHAN, SEYFİ BOZAN, BEKİR ULUSOY, FİKRİYE CENAN VE SEYİT ABDULLAH TANRIKULU'NUN EYLEMLERİ

Fiyat Takdir Komisyonu'nca yapılan rant ve maliyet hesaplarına ilişkin raporun Genel Müdürlüğe yollanması üzerine, Genel Müdürlük dosyayı tamamlayıp taşınmaz malın, İhale Yönetmeliğinin 42/h fıkrası gereğince pazarlık usulüyle alınması için 30.11.1978 günlü bir yazıyla İhale Komisyonu Başkanlığına göndermiştir. Aynı gün, sanık Yalçın TURHAN Başkanlığında sanıklar Seyfi BOZAN, Bekir ULUSOY, Şevket ÇORBACIOĞLU, Fikriye CENAN ve Seyit Abdullah TANRIKULU'dan oluşan Komisyon, Şirket temsilcisi Bekir Sami SÖZBİR ile pazarlığa oturmuştur. Vekâletnamesi 1.12.1978 tarihini taşıyan (Dosya-B-Dizi:254) pazarlığın yapıldığı 30.11.1978 günü temsil yetkisi bulunmayan Bekir Sami SÖZBİR, "2990 m² arsa üzerine Kuruma örneğini verdiği projeye uygun olarak ve bir sanayi sitesi şeklinde inşa edeceğini ve bu inşaatı (2) yıl içinde tamamlayacağını" belirterek arsa ve inşaat bedeli olarak 230 milyon lira talep etmiştir. Pazarlık sırasında bu miktardan ancak 2 milyon lira indirim yapmaya yetkili olduğunu söyleyerek 228 milyon liraya bu taşınmaz malı Kurum'a satmayı Şirket adına kabul etmiştir (Dosya:B-Dizi:236-235).

Taşınmaz malın Bağ-Kur İhale Yönetmeliği'nin 42/h maddesi uyarınca satın alınması konusunu görüşmek üzere 12.12.1978 günü toplanan İhale Komisyon'u, Fiyat Takdir Komisyonu'nca önerilen 228.570.812 liralık bedeli bazı değişikliklerle 227.661.118 liraya indirmiştir. İhale Komisyonu "Şirket tarafından binanın, inşaatı Kurumumuza ibraz edilen projeye uygun olarak yapıлып tamamlandıktan sonra iskân ruhsatının alınması ve Kurum adına arsa ve binanın tapu tescilinin yapılması kaydıyla 227.661.118" liraya satın alınması yolunda Yönetim Kurulundan karar alınmasını teminen dosyanın Genel Müdürlüğe yollanmasını kararlaştırmıştır.

Alınan bu karar nedeniyle Komisyon başkan ve üyelerine yöneltilen suçlama; Fiyat Takdir Komisyonu'nca düzenlenen raporun ikinci

Çelme

E.1981/1

bazı değişikliklerle benimsenmesi, böylece sorumluluğun paylaşılması ve raporun İhale Yönetmeliğinin 6. maddesi ışığı altında incelenerek, maddede belirtilen kuruluşlardan görüş alınmamasının bir eksiklik sayılıp bunun giderilmesi gerekirken bu yola gidilmemiş olması, biçiminde özetlenebilir.

Burada da, sorunun İhale Yönetmeliğinin 6. maddesinde düğümlendiği görölmektedir. İhale Yönetmeliğinin 6. maddesinde yer alan "işin özelliğine göre, lüzum göröldüğünde, belediye, ticaret odası, sanayi odası, borsadan veya bilirkişiden rayiç bedel sorulur" biçimindeki kural hakkında Fiyat Takdir Komisyonu üyesi sanıkların cezai sorumluluklarının incelenmesi sırasında belirtilen hususlar, İhale Komisyonu Başkan ve üyesi olan sanıkların sorumlulukları konusunda da geçerlidir. Maddede yer alan "işin özelliğine göre, lüzum göröldüğünde" biçimindeki ifadeyle, uygulanması takdire bırakılmış bir kural gereğinin Fiyat Takdir Komisyonu'na yerine getirilmemesinin, sanıklarca bir eksiklik sayılmaması, görevi kötüye kullanma suçunun öğelerini oluşturmaz.

Şirket temsilcisi Bekir Sami SÖZBİR'in pazarlığın yapıldığı 30.11.1978 günü vekaletnamesinin bulunmadığı anlaşılmakta ise de; vekaletname ertesi günkü tarihle sonradan verilerek bu konudaki eksiklik giderilmiştir.

Cumhuriyet Başsavcısı, bu sanıkların da beraatlarına karar verilmesini istemiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, İhale Komisyonu Başkanı sanık Yalçın TURHAN ve üyeler Seyfi BOZAN, Seyit Abdullah TANRIKULU, Bekir ULUSOY ve Fikriye CENAN'ın beraatlerine karar verilmelidir.

c) SANIKLAR HÜSAMETTİN SEVENCÜL, FİKRET ÇORUH, AHMET MEMDUH ÜREYEN, FEHMİ GENÇ VE HÜSEYİN HÜSNÜ ÇINAR'IN EYLEMLERİ

Genel Müdür Cavit DİNÇEL, 13.12.1978 günlü bir yazıyla, Bomonti'deki taşınmaz mal alımı işinin geçirdiği evrelerden kısaca söz

Çavuş

E.1981/1

ederek, İhale Komisyonu'nun anılan kararı doğrultusunda, durumun incelenerek bir karar alınmasını Yönetim Kurulundan istemiştir (Dosya:B-Dizi:231).

Bu öneri üzerine, Yönetim Kurulu 27.12.1978 günlü, 78/409 sayılı ile; arsanın, Bağ-Kur adına ferağ işlemleri yapıldıktan sonra bedeli olan 29.900.000 liranın Şark Yağ-Boya Fabrikası Anonim Şirketi'ne ödenmesine; toplam bedel 227.661.118 liradan arsa bedeli düşüldükten sonra kalan 197.761.118 liranın % 25'i olan 49.440.297,50 liranın avans olarak verilmesine oyçokluğuyla karar vermiştir. Yönetim Kurulu üyelerinden Fuat UYSAL söz konusu taşınmaz malın bu koşullar altında satın alınmasında, Kurum açısından yarar görmediği gerekçesiyle karşıoy kullanmıştır (Dosya:B-Dizi:231-229). Bu karar uyarınca, 5.1.1979 gününde kesin sözleşme imzalanmış, arsa bedeli ve inşaat avansı Şirkete ödenmiştir. Karar nedeniyle Yönetim Kurulu üyeleri iki noktadan suçlanmaktadır.

Birincisi, İhale Komisyonu 12.12.1978 günlü, 24 sayılı kararıyla, Bomonti'de yapılması düşünülen işhanının iki yıl içinde tamamlanıp Kurum adına arsa ve binanın tapuda tescilinin yapılmasından sonra bedelinin ödeneceği düşüncesiyle, arsanın inşaat bitimine kadar göstereceği değer artışı karşılığı olarak arsa bedeli üzerine % 25 oranında bir ilâva yapılmasını öngörmüştür. Bu artış, 7.475.000 liradır. Yönetim Kurulu anılan kararında, arsa bedelinin peşin ödenip, ferağ işleminin yapılması öngörüldüğüne göre, arsa değer artış miktarının toplam değerden düşülmesi gerekirdi;bu yapılmamış, böylece Kurum'un 7.475.000 lira fazla borç altına girmesine neden olunmuştur.

İkincisi, aynı kararla, satınalma bedelinden arsa bedeli çıkarıldıktan sonra kalan 197.766.118 liranın % 25'i olan 49.440.297,50 liranın, Genel Müdürlük önerisinde yer almamasına karşın, Şirkete avans olarak ödenmesi kabul edilmiştir. Oysa, avans koşulu İhale Komisyonu'na

Q. Kur

E.1981/1

önceden bilinseydi, pazarlıkta Bağ-Kur lehine indirim yapılması sağlanabilirdi. Ayrıca 49.440.295,50 lira avans olarak ödendiğine göre % 35'lik fiyat artışının peşin ödenen bu bölüme yansıtılmaması gerekirdi.

Cumhuriyet Başsavcısı, esas hakkındaki düşüncesinde:

Yönetim Kurulunca, pazarlığı yapan Satınalma Komisyonu kararına aykırı olarak bu Komisyon kararında olmadığı halde arsa bedeli ve avans ödenmiş bulunmaktadır. Ayrıca, "yalnız avan projesi tasdik edilmiş olan, diğer projeleri henüz onaylanmamış ve yapılması düşünülen bir işhanını satın almaya kalkışmak suretiyle Kurumun (76.338.854,50) lirasının satıcıya tediye edilmesine ve bu meblağ ileride tahsil edilebilse dahi Kurumun bu meblağın nemasından yoksun kalmasına sebebiyet vermek suretiyle görevlerini kötüye kullanmışlardır.

Bu itibarla..... Yönetim Kurulu üyeleri Hüsamettin SEVENGÜL, Fikret ÇORUH, Memduh ÜREYEN, Fehmi GENÇ, Hüseyin Hüsnü ÇINAR'ın TCK'nun 240 ıncı maddesi gereğince" cezalandırılmaları gerekir, demiştir.

Sanıkların bu konulara ilişkin savunmaları şöyledir:

Sanık Hüseyin Hüsnü ÇINAR, "Şimdi, biz durup dururken bir de demişiz ki, bir garanti olsun, bu arsayı da tescil ettirelim demişiz. Ettirme seydidik, 227 milyonu doğrudan doğruya kabul etseydik, bu hususu üç dört şıkla anlatmak istiyorum, bir kusur izafe edilecek miydi, 7 milyon daha vermişsiniz diye? Hayır " (Tutanak-Sayfa:3202). "Getirilen öneriyi de hatırlamıyorum, avans verilmesi hakkında teklif gelmiştir, öyle hatırlıyorum şu anda, % 25'de yönetmeliğimiz gereği bir defaya mahsus verdik" (Tutanak-sayfa:1568).

Ahmet Memduh ÜREYEN, "Bizim için mevzubahis olan 227 milyon liraya 17 bin m²'lik bir inşaatın bitmesi ve bize teslimi bahis konusudur. Arsanın veyahut binanın tefrikini yapmak yanlış bir düşünce tarzıdır" (Tutanak-sayfa:1470). "Bir avans verilmiş % 25 oranında...Kurumun burad herhangi bir şekilde ziyana uğraması meselesi bahis konusu değildir"

Q.1981/1

E.1981/1

(Tutanak-Sayfa: 1471).

Fikret ÇORUH, "iki yıl sonra da olsa, iki yıl evvel de olsa, kar-
sıdaki firmanın evvela bunlardan haberi yoktur. Sonra bu değer artışı,
aradaki fark netice rakamı 227 milyonu, tüm arsa dahil, değiştirmedeği
için bunda ben kanuni bir sakınca görmedik ve bu şekilde teminatını
alarak peşin arsayı aldık, parasını da ödedik değer artışını da bu şe-
kilde koyduk" (Tutanak-Sayfa: 1444). "Binayı yapabilmesi için kendilerine
bir avans verilmesi konuşuldu Yönetim Kurulunda. Bunun nedeni şu idi;
süre iki sene, iki sene olduğuna göre, iki sene içerisinde anahtarın
günü gününe teslim edilmesi, firmanın menfaatine olduğu kadar, daha çok
Bağ-Kur'un menfaatineair. Bir an evvel bina biter ve Bağ-Kur da bu bi-
nayı değerlendirir, hesapladığı rantları alır diye düşündük " (Tutanak-
Sayfa:1440).

Hüsamettin SEVENGÜL, "Müteahhidin, yahut satıcı firmanın bu te-
ferruatlı hesaplardan haberi yok. Bunlar bizim Fiyat Takdir Komisyonumuzun,
diğer elemanlarımızın yapmış oldukları hesaplardır. Müteahhit tek raka-
mı biliyor, "230'a satarım" demiş, "228'e inirim demiş" (Tutanak-Sayfa:
1418). "Ekspertiz heyetimiz de, Satınalma Komisyonumuz da, Bağ-Kur Kanun
ve Yönetmeliklerine teferruatıyla vakıf kişilerdir ki, öyle seçilmiş-
lerdir; onların bunu 72 inci maddesine göre avansın verileceğini önce-
den bilmeleri gerekir" (Tutanak-Sayfa: 1421).

Fehmi GENÇ, "Arsayı temelinde kendimize mal etmek, üzerinde yapı-
lacak sözleşme gereğince, anlaşma gereğince üzerinde yapılacak inşaatı
da garantiye almak için bundan daha başka türlü bir hareket tarzı ola-
mazdı" (Tutanak-Sayfa: 1699), demiştir.

Sanıkların savunmalarından, bu alım işinde bir güvence sağlamak
amacıyla arsa parasının ödenip arsanın Kurum adına tapuya tescili yolu-
nun seçildiği anlaşılmaktadır. Sanıklar, Kurum yararını gözönünde tu-

E.1981/1

tarak böyle bir yol izlediklerini öne sürmüşlerse de, arsa değer artış bedeli olan 7.475.000 liranın toplam bedelden düşülmemesi nedeniyle sonuç olarak Kurum'un zarara uğramasına yol açmışlardır. Sanıkların sorumluluklarının saptanmasında arsa bedeli peşin ödendiği halde % 25 değer artışının kasıtlı olarak toplam bedelden düşülmediğinin kanıtlanması önem kazanmaktadır.

İlk kez Yönetim Kurulundaki görüşmeler sırasında önerilen bir konunun dolaylı etkilerinin, yönetim kurulları çalışma sistemi içinde gözden kaçmış olması olasılığı vardır. Şu halde, suçun oluşması için sanıkların bilerek bu indirimi yapmadıklarının saptanması gerekir. Bu konuda, dosyada mevcut "Şark Yağları A.Ş. Gayrimenkulü ile ilgili Ekspertiz Raporuna ek Teknik Rapor" başlıklı Şevket ÇORBACIOĞLU ile Mustafa SİVRİOĞLU imzalı belge önem taşımaktadır (Dosya:B-Dizi:146). Bu belgenin 2 ve 6 maddeleri şöyledir:

"2- Yine son kısımda arsa fiyatına ilâve edilmiş gözüken % 25 müteahhit kârı, müteahhit kârı olarak değil, fakat arsa ve yapılacak binanın 2,5 sene sonra satın alındığı takdirde arsa değer artışı olarak ilâve edilmiş rakam olup, arsanın bina yapımından önce satın alınması halinde bu değer artışı ortadan kalkacaktır."

"6- Arsa önceden Kurumumuz tarafından satın alınırsa arsa değer artışı olmayacağından fiyat takdiri 220.186.116.-TL. dir."

Bu belgede, arsanın peşin alınması durumunda arsa değer artış bedelinin ödenmesine yer kalmayacağı açıkça vurgulanmıştır. Sanıkların kastının saptanması yönünden belgenin bilgilerine sunulup sunulmadığının belirlenmesi gerekir. Anılan belge herhangi bir tarih taşımamaktadır. Aynı biçimde, üzerinde Genel Müdürlüğe ya da Bölge Müdürlüğüne girişini gösteren bir kayıt da bulunmamaktadır. Belgede yer alan düzeltmelerin, 12.12.1978 günlü, 24 sayılı İhale Komisyonu kararına aynen yansımaları bu belgeden İhale Komisyonu üyelerinin haberdar olduklarını ortaya

Çiğdem

E.1981/1

koymaktadır. Nitekim ek raporu düzenleyenlerden ihale Komisyonu teknik üyesi Şevket ÇORBACIOĞLU'nun dahil bulunduğu Komisyon Raporunda; teknik üyenin ekspertiz komisyon raporunda gösterilen 228.570.812.-TL. rayiç bedelin 227.661.118.-TL. olacağını beyan ettiği ve bu miktarı ne şekilde hesapladığını gösteren yazılı görüşünü de bildirdiği belirtilmiştir (Dosya:B-Dizi:233-232). İhale Komisyonu'na sunulduğu anlaşılan ek raporun, arsanın peşin alınması durumunda maliyet bedelinin ne olacağını öngören kuralları, bu komisyonun anılan kararında yer almamıştır. Fiyat Takdir Komisyonu raporunda, Genel Müdürlük yazısında ve pazarlık sırasında böyle bir konu ortaya çıkmadığına göre, kararda peşin almadan söz edilmemesi doğaldır.

Arsanın peşin alınmasına ilişkin ek rapordaki görüş, 13.12.1978 günlü ve Cavit DİNÇEL imzalı Genel Müdürlük önerisinde yer almamıştır (Dosya:B-Dizi:231). Taşınmaz malın alımına ilişkin 27.12.1978 günlü, 78/409 sayılı Yönetim Kurulu kararında da, ek raporun kurula sunulduğunu gösterir bir ifadeye rastlanmamıştır. Aksine, kararda yeralan "...Şirket tarafından ibraz edilen tasdikli projesine uygun olarak yapıyı tamamlandıktan sonra satın alınmasına dair önerisi incelenmiştir" biçimindeki ifadeden, Yönetim Kurulu çalışmalarına Genel Müdürlük sunuş yazısının yön verdiği anlaşılmaktadır. Ek raporun Yönetim Kuruluna intikal ettiği yolunda başka herhangi bir kanıt elde edilememiştir.

Bu durumda, Yönetim Kurulu üyelerinin, değer artış miktarını bilerek düşürmedikleri sonucuna varılamaz. Sanıkların, mal sahibi yararına, Kurum zararına bir davranış içine girmelerini gerektirecek, özel bir neden de bulunmamıştır.

Yönetim Kurulu üyesi sanıklar, satınalma işlerinin daha önceki evrelerinde sözkonusu edilmediği halde, mal sahibine % 25 oranında avans verilmesi nedeniyle de suçlanmaktadır. Taşınmaz malın değeri, Fiyat Takdir Komisyonu'nca saptanırken, inşaat yapılıp anahtar tesliminden

Qulus

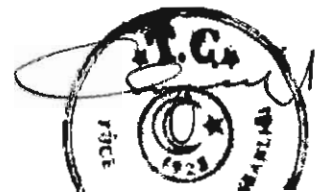
E.1981/1

sonra paranın ödeneceği, peşin bir ödeme yapılmıyacağı varsayımından hareket edilmiş, bu da maliyet bedelinin yüksek gösterilmesine neden olmuştur. Aynı biçimde, avans verileceğinin pazarlık yapıldığı sırada bilinmemesi, Kurum yararına daha fazla indirim yapılmasını önlemiştir. Bu konuda ifadelerine başvurulmuş Satınalma Komisyonu üyelerinden Fikriye CENAN, Seyit Abdullah TAMRIKULU, Seyfi BOZAN ve Bekir ULUSOY soruşturmanın değişik evrelerinde, avans verileceğinin önceden bilinmesinin, pazarlık sırasında Kurum yararına kullanılabileceğini ifade etmişlerdir.

Yönetim Kurulu üyesi sanıklar bu konuda özetle, avans verme yetkisinin Kurula ait olduğunu; bu yetkiye dayanılarak Genel Müdürün sözlü önerisi üzerine, yapım işinin zamanında bitirilip Kurum'un bundan bir an önce yararlanmasını sağlamak düşüncesiyle, % 25 oranında avans verilmesini kararlaştırdıklarını; Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin avans verilmesi konusunu düzenleyen 72. maddesine göre Satınalma Komisyonu üyelerinin avans verme olasılığını da gözönünde tutmaları gerektiğini öne sürmüşlerdir.

Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin 72 nci maddesinin birinci fıkrası, "Müteahhide Devlet kesimindeki uygulama esaslarına kıyasen teminat karşılığında olmak üzere ihale bedelinin % 25'i nisbetinde avans verilebilir" kuralını getirmektedir. Bu kurala ve 1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu'nun 10. maddesine göre avans verme yetkisi Yönetim Kuruluna aittir. Kayırma, çıkar sağlama, zarara uğratma gibi haksız bir amaca ulaşmak için bu yetkinin kullanıldığı saptanmadıkça, avans konusundaki takdir hakkının kullanılması, görevi kötüye kullanma suçunun öğelerini oluşturmaz. Sanıkların kötü niyetle avans verilmesine karar verdikleri yolunda herhangi bir kanıt da yoktur. Avans verileceğinin daha önceki aşamalarda bilinmesi durumunda, sözleşme koşullarında Kurum yararına bazı sonuçlar elde edilebileceği bir gerçek ise de, daha işin başlangıcında avans verileceğinin yetkili kurullara bildirilmemesinden, işe son

Q. Kurup

E.1981/1

aşamada katılan Yönetim Kurulu üyesi sanıkları sorumlu tutmaya olanak yoktur. Bunun sorumluluğunun satınalma işlerini başlangıçtan beri yöneten ve son ana kadar avans verileceğinden söz etmemişken, Yönetim Kurulunda işin görüşülmesi sırasında, sözlü öneriyle komuyu gündeme getiren Genel Müdür sanık Cavit DİNÇEL'e ait olması gerekir.

d) SANIK SELAHATTİN GÜRLER'İN EYLEMİ

Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin 45. maddesi, "Taahhüdün, sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yapılmasını sağlamak amacıyla sözleşmenin yapılmasından önce müteahhitten veya müşteriden ihale bedeli üzerinden 10 uncu maddedeki nisbetlerin iki misli teminat alınır" kuralını getirmektedir. Bomonti'deki taşınmaz mal alımı, İhale Yönetmeliğinin 42/h maddesi uyarınca pazarlık yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Maddenin son fıkrasına göre, bu durumda da yapım bedeli olan 197.761.118 TL üzerinden kesin güvence alınması zorunludur. Bu kurala karşın, Bağ-Kur Emlâk Müdürü Selahattin GÜRLER, müteahhitten Yönetmeliğin öngördüğü oranda kesin güvence almamış, sadece sözleşmenin 5. maddesi uyarınca, 49.440.297,50 liralık avanstan, güvence olarak 3.001.438 liranın mahsubuyla yetinmiştir.

Cumhuriyet Başsavcısı, esas hakkındaki düşüncesinde, sanığın beraatına karar verilmesini istemiştir.

Sanık Selahattin GÜRLER 24.10.1979 günü müfettişlere verdiği ifade, bir ihale söz konusu olduğuna göre, 45. madde uyarınca kesin güvence alınması gerektiğini, konuyu Genel Müdür Cavit DİNÇEL ve Yönetim Kurulu üyeleri Memduh ÜREYEN ve Hüsnü ÇINAR'a açtığını, bunların tüm ihale bedeli üzerinden kesin güvence alınmasına gerek olmadığını söylediklerini bildirmiştir (Dosya:B-Dizi:148).

Aynı sanık savunmasında; malsahibine 65.018.000 liralık ipotek ve 3.001.438 liralık kesin güvence karşılığında 45.762.062 lira avans verildiğini, böylece, avans güvencesinin fazlasıyla gösterildiğini;

Qas

E.1981/1

müteahhidin Kurum'dan daha 148,320,820 lira alacağı bulunduğunu, bu miktar henüz ödenmediğine göre kesin güvence alınmasının söz konusu olmayacağını, öne sürmüştür.

Dosyada mevcut belgelerden, Sarıyer ve Başıktaş'ta satıcılara ait taşınmaz malların 45.400.000 ve 19.618.000 liralık bedel üzerinden Kurum lehine birinci dereceden ipotek edildiği anlaşılmıştır.

Sanık Müfettişler önünde verdiği ifadelerde, başlangıçta kesin güvence alınması gerektiği görüşünde olduğunu, Genel Müdür ve kimi Yönetim Kurulu üyelerinin güvenceye gerek bulunmadığı yolunda kendisini ikna ettiklerini söylemiştir. Özel bir amaçla bu şekilde davrandığı yolunda herhangi bir kanıt bulunmayan sanığın üstlerinin etkisiyle madenin yorumunda yanılığa düştüğü kanısına varılmıştır. Görevin yerine getirilmesinde yanılığa düşülmesi, görevin kötüye kullanılması anlamına gelmez. Kaldı ki, gerek Yönetim Kurulu kararında gerek sözleşmede yalnızca 49.440.297,50 liralık avanstan Bağ-Kur İhale Yönetmeliğine göre güvence alınması öngörülmüş, sözleşme bedelinin tümü üzerinden kesin güvence alınacağı belirtilmemiştir. Sanığın yaptığı iş, bu kararı uygulamakla sınırlı kalmıştır. Açıklanan bu nedenlerle, Selâhattin GÜRLER'in beraatına karar verilmelidir.

e) SANIK CAVİT DİNÇEL'İN EYLEMLERİ

Bomonti'deki taşınmaz malın Kurum'a maledilmesi işinde, zamanın Genel Müdürü sanık Cavit DİNÇEL'in, alımın her evresinde değişik biçimde katkısı olmuştur.

Bu taşınmaz mal daha önce mal sahiplerince inşaat m²'si 28.000 liradan SSK'ya teklif edilmiştir (Dosya:B-Dizi:200). Bedelin saptanması amacıyla Kurum Genel Müdürlüğünün 10.6.1978 günlü oluruyla bir kurul oluşturulmuş, bu kurulca düzenlenen raporda; arsa bedelinin 10 bin lira, inşaat m² maliyetinin 6 bin lira civarında olduğu, buna % 25 yapımcı karının eklenmesiyle inşaat m² bedelinin 7.500 lirayı

Qus

E.1981/1

bulacağı belirtilmiştir (Dosya:E-Dizi:199). Ancak, Genel Müdürlük bu raporla yetinmemiş, 12.7.1978 günlü olurla teşkil ettiği ikinci kurul, düzenlediği 14.7.1978 günlü raporda arsa m²'sine 30 bin lira inşaat m²'sine 10 bin lira değer biçmiştir (Dosya:E-Dizi:198). Kurum Yönetim Kurulu, aralarında büyük farklar bulunan bu iki rapor karşısında mal sahiplerinin "sadece arsa olarak satmayı teklif ettikleri takdirde, konunun tekrar Kurula getirilmesine, aksi halde söz konusu teklifin reddine" 25.8.1978 günü oybirliğiyle karar vermiştir.

Bu karar üzerine sanık Kazım ERDEMLİ, Bomonti'deki taşınmaz malın satılması teklifini 6.10.1978 günlü yazısıyla SSK'dan geri alıp (Dosya: B-Dizi:193), aynı taşınmaz malı bu kez Bağ-Kur'a satmak için 12.10.1978 günü öneride bulunmuştur (Dosya:B-Dizi:249). SSK'ca reddedilen bir önerinin, aynı Bakanlığa bağlı Bağ-Kur'ca kabulünün sağlanması sanık Kazım ERDEMİN bir ön hazırlık yapmasını gerektirmiştir. Nitekim, adı geçen, Soruşturma Komisyonu önündeki ifadesinde: "Sosyal Sigortalar Kurumundan teklif dosyasını geri aldığım gün Ankara Kent Otel'de Bağ-Kur Genel Müdürü Cavit DİNÇEL ile karşılaştım. Konuşurken neden sinirli olduğumu sordu, ben de olayı anlattım. Bunun üzerine bir de dosyayı kendisinin görmesini istedi. Verdim, teklifi kendi kurumlarına yapmasını istedi. Ve ben de Bağ-Kur'a teklifte bulundum" demiştir (Dosya:H_I-Dizi:616). Kazım ERDEM, Yüce Divan'da da şunları söylemiştir: "Bir gün şeyde yemek yerken Cavit DİNÇEL rastgeldi, "ne oldu" falan, konuyu bilirdi Cavit DİNÇEL "Yahu ver orayı ben alayım" falan dedi. Gayri ciddi bularak da verdim teklifi" (Tutanak-127). Sanık Cavit DİNÇEL, sorgusu sırasında, konuyu Kazım ERDEM'le görüştüğünü kabul etmiş; ancak bu görüşmenin otelde yapılmadığını öne sürmüştür. Görülüyor ki Cavit DİNÇEL, taşınmaz malın daha önce SSK'ya satımı için girişimde bulunulduğunu bilmektedir. Buna rağmen Kurum'dan bu işe ait dosyayı getirtip yönetim kurulunun incelemesine sunmamış, böylece arsa m² bedeli olarak 10.000 liralık,

Qars

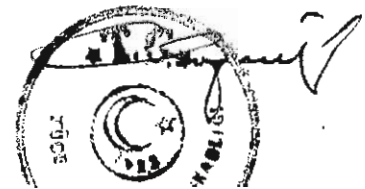

E.1981/1

30.000 liralık iki ayrı değer biçen raporların bulunduğu bu dosyanın gizli kalmasını sağlamıştır. Sanık Cavit DİNÇEL'in Bağ-Kur'a henüz satış önerisinin yapılmadığı bir evrede mal sahibiyle olan ilişkisi, alımın bütün aşamalarında kendisini göstermiştir.

Mal sahibi Şirket yetkilileri Bomonti'de kendilerine ait bir arsa üzerinde yapacakları bir işhanını Bağ-Kur'a satmayı önermişlerdir. Bağ-Kur İhale Yönetmeliği'ne göre arsa alımının ve üzerine yapılacak inşaatın ayrı ayrı düşünülmesi ve arsa alındıktan sonra bir yapım işi söz konusu olduğuna göre keşif bedelinin saptanması ve işin ihaleye çıkarılması ve Kurum için en yararlı görülen teklif sahibiyle sözleşmenin yapılması gerekirdi. Genel Müdür sanık Cavit DİNÇEL; yapım işleri için öngörülen bu ihale yolunu seçmemiş, Yönetmeliğin 42/h maddesi uyarınca taşınmaz pazarlık yöntemiyle Kurum'a mal etmeyi yeğlemiş, yanlış yöntem kullanmanın doğurduğu birtakım engelleri de zorlamalarla aşmıştır. Yönetmeliğin söz konusu 42. maddesinin (h) bendi, "Tek kişinin elinde bulunan taşınır ve taşınmaz malların ve hakların alımı ve kiralanmasının pazarlık yoluyla" yapılabileceğini, öngörmektedir. Maddede, açıkca "alım" ve "kiralama" dan söz edilmektedir. Olayda, "yapım" söz konusudur. Yapım ise madde kapsamına girmemektedir. Kaldı ki, (h) bendinde yer alan "tek kişinin elinde" bulunma koşulu da, rant amacıyla kullanılacak benzer nitelikte pek çok taşınmaz mal bulunabileceğine göre, gerçekleşmiş sayılamaz.

Sanık Cavit DİNÇEL, "yapım" işinin Yönetmeliğinin 42/h maddesi kapsamına girmediğini bildiği için işi satın alma yöntemi içinde halletmeye çalışmıştır. Sanık tarafından imzalanan 26.10.1978 günlü ön mutabakat istem yazısında "... bina inşaatının tamamlandıktan sonra Kurumumuzca satın alınması düşünülmektedir... söz konusu arsa üzerine bina inşaatı yapıldıktan sonra satın alma şartlarını tesbit

E.1981/1

etmek....." biçimindeki ifadelerle (Dosya:B-Dizi:248), işin bir satın alma olduğu vurgulanmak istenmiştir. Son karar organı olan Yönetim Kurulunda görüşülmesine kadar olan aşamalarda iş, hep iki ya da ikibuçuk yıl içinde işhanının yapımı tamamlandıktan sonra iskân ruhsatının alınması ve Kurum adına taşınmaz malın tapuya tescilinin yapılması kaydıyla gerçekleştirilecek bir "satınalma" işlemi niteliğinde gösterilmiştir. Önceki evrelerde ne avans verileceğinden, ne arsanın peşin alınacağından söz edilmiştir. Sanığın bu konuları gizlemesi ya da bu olasılıklara kapalı bir biçimde işi yönlendirmeye özen göstermesiyle bir yandan, arsanın peşin alımı ve avans verilmesi gibi koşullar yetkili organlardan gizlenerek, değer takdirinde ve pazarlıkta indirim yapılması önlenmiştir, öte yandan, arsanın Kurum'a mal edilmesiyle, işin "yapım"dan ibaret olacağı ve avans verilmesinin ihale işlerinde mutad olduğunun yetkililerin dikkatini çekip, pazarlık yönteminin uygulanmasını engellemeye çalışmalarının önüne geçilmiştir. İşin satın alma gibi gösterilerek pazarlık yönteminin uygulanması için konan, inşaatın iki yılda tamamlanıp Kurum adına tescilden sonra paranın ödenmesi koşulu, malî sıkıntı içinde bulunduğu Bekir Sami SÖZBİR'in ifadesinden anlaşılan mal sahibinin beklentilerini karşılamamış olmalı ki, arsanın peşin alınması ve avans verilmesi yoluna gidilmiştir. Daha önce söz konusu edilmeyen bu koşullar, Yönetim Kurulu'nun bir toplantısının sınırlı süresi içinde önerilip karara bağlanmıştır.

Sanık Cavit DİNÇEL'in daha işin başında, inşaat bitiminde ödeme yapılması koşulunu içeren bir sözleşmeyi satıcının imzalamıyacağını bildiği anlaşılmaktadır. Nitekim, mal sahibi sanık Kazım ERDEM, bu konuda şöyle demektedir. "... Komisyonda bulunan arkadaşlara şu suali soralım tanıya, benim satış teklifimde 2,5 sene sonra parayı alacağım diye mi hesap etmişler, yoksa o günkü değere göre mi hesap etmişler ?

Q.10

E.1981/1

Hiç bir kuruş almadan yapıp, Kuruma 2,5 sene sonra teslim edeceğim diye böyle bir teklifim var mıymış?" Gerçekten, mal sahipleri 12.10.1978 günlü teklif mektuplarında, inşa edeceğimiz binayı Genel Müdürlüğünüze 275.000.000 liraya satmayı teklif ediyoruz demekle yetinmişler; ödeme koşulları konusunda herhangi bir açıklık getirmemeyi yeğlemişlerdir. Başlangıçta işin hiç peşin ödene yapılmadan gerçekleşecekmiş gibi plânlanmış olmasına karşın, Yönetim Kurulunda arsanın peşin parayla alınması ayrıca %25 oranında avans verilmesi kararlaştırılmıştır. Ancak, mal sahibi bununla da yetinmemiş, 1979 Nisan ayında başladığı inşaat için, aynı yılın Eylül ayında, sözleşmede öngörülmediği halde, Kurum'dan aynı oranda ikinci bir avans isteme girişiminde bulunmuştur (Dosya:B-Dizi: 326-325). Bu da göstermektedir ki, mal sahipleri daha başlangıçta, inşaatın tamamlanıp, taşınmaz malın Kurum adına tescilinden sonra yapılacak bir ödemeye taraftar görünmemektedirler. Ancak, işe satınalma süsü verip pazarlık yönteminin uygulanmasını sağlayabilmek amacıyla, Genel Müdürlükle birlikte son aşamaya kadar, bedelin inşaat bitip tapuda tescil yapıldıktan sonra ödeneceği izlenimini yaratmaya çaba göstermişlerdir.

Daha önceki evrelerde avans koşulundan söz etmeden işi yönlendiren Cavit DİNÇEL, Yönetim Kurulunda iş görüşülürken mal sahibine % 25 avans verilmesini sözlü olarak önermiştir. Oysa, Bağ-Kur Yönetim Kurulunun Çalışma Esasları Hakkında Yönetmeliğin 5. maddesi, Yönetim Kuruluna verilecek önerilerin yazılı ve imzalı olması gerektiğini öngörmektedir.

20.11.1979 günü Bakanlık Müfettişlerine verdiği ifadede sanık Cavit DİNÇEL:

"Satıcı teklifini Kuruma getirdiği anda avans verilmesi isteminde bulunmuştu. Bu istemi bana ve arkadaşlarıma müteaddit zamanlar şifahi olarak bildirilmiştir. Yönetim Kuruluna satıcının avans istemi Ge-

Qhus

E.1981/1

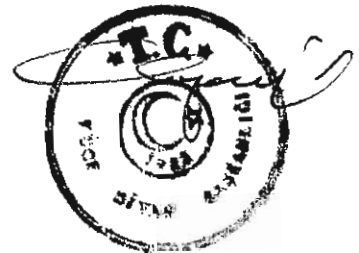
nel Müdürlükçe şifahi öneri şeklinde götürülmüştür. Yönetmeliğe uygun olarak bu avans istemi uygun mütalaa edilmiş ve karara bağlanmıştır" (Dosya:B-Dizi: 153) demektedir. Sanık, Sorgu Hâkimliğinde "... ben olay zamanı Maliye Müfettişine bilgi olarak ifade de bulunmuştum" demek suretiyle bu ifadesini doğrulamıştır.

Sanık, satıcının değişik zamanlarda sözlü olarak kendisine ve arkadaşlarına avans istemini duyurduğunu öne sürmekteyse de, Yönetim Kurulu üyeleri böyle bir öneriyle işin görüşülmesi aşamasında karşılaştıklarını açıklamışlar, Fiyat Takdir ve Satınalma Komisyonu üyeleriye avans verileceğini önceden bilmediklerini söylemişlerdir. Böylece, Cavit DİNÇEL'in, diğer yetkililerin de avans isteminden önceden haberdar oldukları yolundaki iddiası doğrulanmamıştır. Böyle bir istemin varlığı Fiyat Takdir ve Satınalma Komisyonları belgelerine de yansımamış, anılan Komisyon üyelerinin bildikleri halde avans olasılığından söz etmemelerini gerektirecek bir neden de bulunamamıştır.

Avans isteminden arkadaşlarının da haberi olduğunu öne süren sanığın, bir idareci olarak bu istemin Fiyat Takdir Komisyonu raporunda ve Satınalma Komisyonu kararında yer almamasını eksiklik sayması ve bunu tamamlaması gerekirdi. Sanık, bu yolu seçmediği gibi, Yönetim Kuruluna sunduğu 13.12.1978 günlü önerisinde de, avans istemine yer vermemiş, aksine işhanının, "yapım tamamlandıktan sonra iskân ruhsatının alınması ve Kurum adına gayrimenkulün tapu tescilinin yapılması kaydıyla" satın alınması önerisinde bulunmuştur.

Sanık Cavit DİNÇEL'in, arsanın paşın alınmasına karşın, arsa bedelinin % 25'i olan 7.475.000 lira değer artış bedelinin, toplam bedelden düşülmemesi nedeniyle de sorumluluğu söz konusudur. İş Yönetim Kurulunda görüşülürken, bir öneri üzerine arsanın 29.900.000 lira be-

Adı

E.1981/1

delle hemen satın alınmasına karar verilmiştir. Ancak, arsanın 2 yıl sonra alınacağı noktasından hareketle, taşınmaz mal bedeline eklenen 7.475.000 lira, toplam değerden düşülmemiştir. Yönetim Kurulu üyelerinin, bilinen çalışma düzeni içinde ve sınırlı sürede, bu inceliğin farkına varamadıkları düşüncesiyle, bunlar bakımından suçun oluşmadığı daha önce belirtilmiştir. Cavit DİNÇEL hakkında aynı sonuca varmak olanlığı yoktur. Zira, sanık daha satış önerisi Kurum'a verilmeden satıcı Kazım ERDEM'le yaptığı görüşme sonucu işi benimsemiş ve her aşamadaki gelişmeleri yakından izlemiştir. Cavit DİNÇEL, Yönetim Kurulu üyeleri gibi satın alma koşullarıyla ilk kez işin görüşülmesi sırasında karşı karşıya gelmemiştir. Sanığın, yakından izlediği bu işte, inşaat bedeli, arsa bedeli, proje bedeli, fiyat artışları, müteahhit kârı ve arsa değer artışı olmak üzere altı kalemden oluşan maliyet içinde, arsanın peşin alınması halinde arsa değer artışına yer kalmayacağını önerisinin görüşülmesi sırasında farketmemesi düşünülemez.

Bomonti'de inşa edilecek işhanının, Kurum'a mal edilmesinde pazarlık yönteminin seçilmesiyle, keşif, ilân, geçici güvence alınması gibi bir dizi işleme gerek kalmadan ve rekabet mekanizması çalıştırılmadan öneri sahipleriyle, işin önemine oranla kısa sürede sözleşme yapılması sağlanmıştır. Olayların kronolojik dizisi, bu işin alışılmamış bir hızla sonuca bağlandığını göstermektedir. Gerçekten, Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin 13. maddesi değiştirilerek, taşınmaz mal alımlarında ilân yolu kaldırılmıştır. Bu değişikliğin 27.9.1978 günü yürürlüğe girmesinden kısa bir süre sonra, 12.10.1978'de şirket yetkilileri satış önerilerini vermişlerdir (Dosya:B-Dizi: 249). Bu öneri, 26.10.1978'de ön mutabakat için Yönetim Kuruluna sunulmuştur (Dosya:B-Dizi: 248). Yönetim Kurulu, 1.11.1978 günü ön mutabakat vermiştir (Dosya:B-Dizi:247).

[Handwritten signature]

